

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1973. V. 30 • Nr. 22 (2048)

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

STIPRŪS LIETUVIŲ PROTESTAI

Venecuelos "El Universal" 1973 m. balandžio 6 d. laidoje atspausdino ilgą Jan Pierre Bertrand straipsnį "Didžiųjų Galybių Žaizlas". Kalbėdamas apie Lietuvą, duoda trumpą pastarųjų dešimtmečių istorinę apžvalgą, kaip Molotovo - Ribbentropo sandėris, ir kt. Aprašo papėptą fermentą Lietuvoje - jo p. m. viešus pasireiškimus. Visa tai sudarą Brežnevui nemaža rūpesčio, nes duoda "blogą pavyzdį" ir kitoms nerimaujančioms nerusų tautoms. Smerkdamas religinius

persekiojimus, autorius cituoja rašytojo Aleksandro Solženytsino posakį iš jo atviro laiško Maskvos Patriarchui: Jei, klausia jis, Sovietuose iš tikrųjų yra religinė laisvė, tai "kodėl gi man reikėjo parodyti pasą įžengiant į cerkvę, kai norėjau pakrikštyti savo sūnų?"

Straipsnis baigiamas šiais žodžiais: "Lietuvių protestas nesiriboja petijomis. Keli susidegino viešai, ir ši auka iššaukė masines demonstracijas, kur minios šaukė "Laisvės Lietuvai!"

IR VĖL SEKSUALINIS SKANDALAS ANGLIJOJE

Visuomenė dar atmena McMillano ministerių kabineto narių skandalą, kada ministrai buvokaltinami šdave valstybines paslaptis prostitutėms - svetimų valstybių šnipėms. Dabar istorija kartojasi. Ministerio pirmininko Heatho kabinetas susvyravo, kai paaiškėjo, jog jaunas ministras kurs šiomis dienomis pasitraukė iš savo pareigų, atsitiktinai turėjo santykių su prostitute. Bet jis griežtai paneigia, kad jo nuotykiuose būtų įvelta politika ar valstybės paslaptys. Ta moteris, tai nebuvusi pabranginė persona, kuri greta savotiesioginio uždario, dar būtų siekusi kokių nors politinių tikslų, - pasakė įveltasis Lordas Lambton.

Scotland Yardas tačiau tiems pareiškimams nelyb tiki ir atlieką stropų tardymą, nes yra įtarimas, jog ir šiuo sykiu kvepla šnipinėjimo afera. Šiame nuotykyje dalyvavusios prostitutės tariamas vyras slapta nufotografavo

lordą Lambtoną labai rizikingoje pozijoje. O toji fotografiją atsidūrė laikraštinių rankose. Lordas Lambtonas Scotland Yardo žmonėms pareiškė, kad šiuo sykiu tėra tik noras uždirbti kiek pinigų, bet jokio šantažo nėra ir nebuvo.

Premjero Heatho kabinetas atsisako komentuoti šiuos įvykius. Bet vis tik šios žinios pasipylė Londono laikraščių pirmuosios puslapiuos. The Guardian rašo, kad tokių skandalų akivaizdoje Anglija neteks sąjungininkų pasitikėjimo.

● JAPONIJOS premjeras Tanaka netrukus aplankys Maskvą. Ideologinis leidinys "Komunist" ta proga rašo, kad svarbu normalizuoti santykius netik su Amerika ir Vak. Vokietija, bet taip pat ir su Japonija. Pranašaujama, kad netrukus turi prasidėti plataus masto bendradarbiavimas tarp sovietų ir Japonijos. Galimas daiktas, kad būsianti pasirašyta ir taikos sutartis.

HAMILTONO VYSK. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS X-tą skyrių baigusieji abiturientai su savo mokytojais ir globėjais. Sėdi: abitur. Rūta Šiulytė, mokyklos tėvų komiteto pirm. D. Vaitiekūnienė, mokyklos ved. J. Mikšys, skyriaus mokyt. Ald. Volungienė, mokyklos globėjas mons. dr. J. Tadauskas, mokyt. K. Mileris ir abitur. Ina Vainauskaitė (baigusi pirma); stovintys abiturientai: Andrius Valavičius, Birutė Beržaitė, Vytautas Kezys, Danutė Borusaitė, Benius Zubas, Irena Povilauskaitė, Tomas Kochanka, Vida Kamaitytė ir Algis Urbonavičius. Nuotrauka A. Juraičio.

KODĖL BREŽNEVAS NEAPLANKĖ RHURO KRAŠTO

Brežnevui teko atsiskirti nuo viliojančios minties aplankyti Rhuro kraštą, kadaisia komunistų centrą visoje Vokietijoje. Pasklydusi žinia apie tai, kad Brežnevas gali atvykti, Dortmundu darbininkų tarpe sukėlė nerimą. Gatvėse prasidėjo riaušės ir antisovietinės demonstracijos. Policija riaušininkus išsklaidė ir areštavo daugiau 200 demonstrantų.

Tokiomis aplinkybėmis Brežnevas nepasitikėjo policijos globa ir nusprendė visai į Rhuro kraštą nevažiuoti. Spaudos atstovams buvo paaiškinta, kad Brežnevas labai esąs užimtas pasitarimais su kancleriu Brandtu ir neturi galimumo kur nors išvažiuoti. Bet tikrumoje

Brežnevas ir pačioje Vak. Vokietijos sostinėje Bonnoje taip pat nebuvo, o visą laiką išsedėjo viešbutyje Petersburg, Reino upės pakrantėje už 20 mylių nuo Bonnos. Kaip tik iškilmingo banketo metu, kada diduomenė gėrė šampaną, Bonnoje įvyko demonstracijos prieš Brežnevą, kuriose dalyvavo iki 20, 000 žmonių.

PREZIDENTAS NIKSONAS NEPASITRAUKIA PREZIDENTAS NIKSONAS NEMANO IŠ SAVO PAREIGŲ PASITRAUKTI APIE TAI BALTIEJI RŪMAI VIEŠAI PASKELBĖ.

Lygiai griežtai paneigiamas bet koks Baltųjų Rūmų dalyvavimas Water-

gate skandalo parengime. Prezidentas nebandęs ši skandalą nuo šalies nuslėpti, taip pat paneigiamas pažadas, kad apkaltinti asmenys bus po nubaudo atleisti nuo bausmės pasigailėjimo tvarka.

● PREKIŲ kainų pakilimas jaudina JAV visuomenę. Visi kiti įvykiai, neišskiriant nė Watergate skandalo, kaip parodė publikos apklausinėjimai, nejaudina žmonių, kaip prekių pabrangimas. Buvo klausimas - kokia problema labiausia rūpi gauti atsakymai parodė, kad 62% daugiausia sujaudinti prekių pabrangimu. Visos kitos problemos neteko didesnio dėmesio.

Vidutinės amerikiečių šeimos savaitės išlaidos pastarųjų metų bėgyje pakilo nuo šimto dolerių iki 149 dolerių.

Jeigu kalbėtume apie korespondencijas, įvykius lietuviškame gyvenime, tai turėtume pripažinti, kad korespondentų įvairiuose aprašymuose nepaprastai daug entuziazmo ir sujau-dinto susižavėjimo visu-kuo, kas pasirodo viešumo-je. Kiekviena, gali sakyti, korespondencija ir prasi- deda ir pasibaigia susiža- vėjimo šauksniais. Nerei- kla ir stebėtis, nes daug- mą korespondencijų daž- niausia rašo patys rengė- jai, arba bent tų rengėjų artimieji.

Todėl korespondencijos darosi vienodos ir, ką be- sakyti, šiek tiek nuobodo- kos. Viskas "pazalatyta" ir aplieta entuziazmu. Tačiau, panašus kraštutinis, jau išgyvenęs mūsų laikraščių puslapiuose, atsirado ne be pačių geriausių narų. Ko- respondentai jaučia, jog reikia gi kelti ūpą ir stip- rinti lietuvišką veikimą. Tai kaip gi kitaip globoja- mai lietuvių bei pasitarnau- si, jeigu ne jautriais pagy- rimais. Skeptikas gali pa- sakyti: Ar bus geriau, jeigu viską nupeiksi ir numuši veikėjų entuziazmą? Su- prantama, kad reikalingas saikas ir didelis atsargu- mas, kalbant apie klaidas ir trukumus, kokie pasitaiko viešose kalbose bei pla- tesnio masto renginiuose. Kiek tenka išklausti nuo- bodžių kalbų ir stebėti be didelio rūpestingumo pa- rengtas programas? Vis dėl to, jeigu korespondencijose būtų šiek tiek arčiau rea- lybės laikomasi, kažin, ar nebūtų geriau.

Kaž kur teko pastebėti posakį, kad, girdi, "laikas nedirba Lietuvos naudai". Posakymas priklauso prie tos eilinės viešų kalbėtojų ir rašėjų stilistikos, kuri trafaretiniu būdu paplito lietuvių veikėjų tarpe. To- kio pasakymo reikšmė ga- na miglota. Žmonės dirba viena ar kitokia linkme, bet jau laikas nieko nedi- rba. Gal susidarančios gy- venimo sąlygos esti kartai palankesnės, o kitais atve- jais nenaudingos mūsų sie- kimams. Tai taip.

Bet paleisdami panašų pasakymą, mes nieko poži-

tyvaus nepasileksime. Gal tik sumenkinsime savo jė- gomis pasitikėjimą. Tai greičiau panašu į nusivi- limo skatinimą. Jeigu jau tasai miglota, bet neiwei- kiamas laikas prieš mus, tai ko mes begalėsime savo menkom jėgom pasiekti?

Ir čia dar kartą išitiki- name, kaip reikia atsargiai kalbėti ir koks didelis turi būti atsakomybės jausmas visų tų, kurie prabyla vie- šumoje.

O tuo tarpu realiamė mū-

BREŽNEVAS DEL BERLYNO STATUSO

● LEONIDAS BREŽNE- VAS būdamas savo laiku Berlyne, pasakė kalbą, ku- rioje dar kartą pabrėžė, kad Vakarinė Berlyno da- lis negali būti laikoma Va- karų Vokietijos dalimi, jos negalinti valdyti Vaka- rų Vokietija. Išleistame Brežnevo atsilankymo pro- ga komunikate primena- mas 1971 metais padary- tas visų keturių suintere- suotų valstybių susitari- mas - jog Vakarų Berlyno miesto negalima pakeisti vienašališku sprendimu.

● "KOPIMAS Į FUDŽI - JAMA" tokiu vardu buvo pastatytas scenos veikalas Maskvoje. Laikraščio "In- ternational Herald Tribune korespondentas Maskvoje ši nepaprastą spektaklį aprašydamas, nurodo, kad ten liečiamas ypatingai dabar nemėgiamas So- vietų Rusijoje klausimas: - kas kaltas, kad Stalino lai- kais buvo padaryta tiek daug nusikaltimų ir buvo vartojamos nepaprasto žiaurumo bausmės, sušau- dymai, kanclageriai, trem- imai ir tiesioginiai suim- tųjų kankinimai.

Šio veikalo pavadinimas esąs paimitas iš japonų le- gendos. Japonas, girdi, tu- ri kartą gyvenime įkopti į Šventąjį kalną Fudži-Jamą, ir ten susitikti su Dievu ir jam atvirai viską pasa- kyti, kas jam įvyko jo gy- venime blogo ar gero.

Šis veikalas esąs dar ir tuo ypatingas, kad jame, kaip įprasta dabartiniuo- se sovietinių rašytojų ve- kaluose, nėra komunistinių karžygių, kilnių veikėjų, kurie visada nuveikia menkuosius, bet rodomi įvairūs žmonės, pilni silp- nybių. Bet jiems gyvenime vis tiek sekasi, nes jie su-

sų gyvenime mes matome stiprėjančias lietuviškas pajėgas. Mes stebimės ir džiaugiamės savo žmonių dideliais pasiekimais įvai- riuose gyvenimo srityse. Net galėtume pasakyti, kad niekada dar mūsų tauta ne- buvo pasiekusi tokios aukš- tumos, kaip šlandieniniame gyvenime.

Mes būdami toli nuo sa- vo tėvynės didžiojoje neišpasakytai sunkioje są- lygoje pasiektais pažangos kelyje rezultatais. Turim- kuodžiaugis ir mums ne-

geba prisitaikyti gyveni- mo aplinkybėms.

Dabartinio politbiuro nusistatymu Stalino laikų žiaurumai literatūroje ir apamai mene neturi būti liečiami. Juos reikėtų pa- miršti. Tad koresponden- tas stebisi, kokiū būdu šis veikalas pateko į Maskvos sceną. O svarbiausia, kad šio vaidinimo žiūrovas gali pasidaryti sau neti- kėtą išvadą, jog Stalino laikų žiaurumų kaltinin- kai kaip tik yra tie, kurie sudarė "tylinčią daugumą". Jie esą atsakingi už viską, kas dėjos Sovietų Sąjun- goje anais taisiais laikais.

JAVU ATSAUGOS
VIS MENKĖJA

Jungtinių Tautų skyrius, kurs tyrinėja tarptautinius mitybos ir žemės ūkio reikalus, paskelbė nera- mias žinias, kad javų tame- tarpe kviečių, atsargos šiuo metu esančios ma- žiausios, negu jos buvo kada nors 20 metų bėgy- je. Dabar javų atsargos sudarančios vos 28 mili- jonus tonų, o tai tėra tik 23 nuošimčiai to kiekio, koks buv reikalingas žmo- nių maitinimui 1973-74 metais. Esanti susidariu- si tokia padėtis, kad ly- giai turtingi, lygiai skur- dūs kraštai dabar jau pri- klauso nuo būsimo der- liaus sėkmingumo. Nevi- sada net ir derlingose ša- lyse derlius esti geras, nes jis priklauso nuo me- teorolinių sąlygų.

Nurodoma, kad JAV ir Kanada turėdavo milži- niškas kviečių atsargas. Dabar tų didžiųjų atsargų jau nėra. Todėl šios tur- tingosios šalys jau nega- li užtikrinti pagalbos ki- tiems kraštams, nes ir joms gali būti sunkumai

truksta pagrindinis didžiulis Bet iš karto užleiskime pirmenybę Lietuvos žmo- nėms. Jų darbai pranašesni ir daug - daug platesni masto. Išaugo ta naujoji Lietuva, kuri padarė dide- lius žingsnius savo laimė- jimų kelyje. Žinoma, čia eina kalba apie mokslo, kultūros aplamai, o taip pat meno ir dailės sritis. Ten irgi buvo dirbama ne- paprastai sunkioje sąlygo- se, ten buvo pažabojamas kiekvienas naujas savaran- kus žingsnis. Jeigu kas ne-

savo piliečių maitinimo srityje. Jeigu JAV ir Ka- nadoje būtų labai blogas derlius, tai jos jau nega- li turėti vilties iš kur nors sulaukti pagalbos.

Todėl Jungtinių Tautų minimam skyriuje kelia- ma mintis, kad būtų suda- rytos minimalės atsar- gos javų tokiems atve- jams, kada gręstų bado šmėkla. Šis klausimas bus svarstomas ateinan- čio birželio mėnesio Ro- mos konferencijoje, skir- toje mitybos ir žemės ūkio reikalams svarstyti.

INDIJOS DIEVŲ
STATULA
MILIJONINĖS
VERTĖS

Indijoje iš didžiųjų šven- tovių buvo išvogti Indijos meno šedevrai - dievų sta- tulos. Tarp kitko buvo pa- vogta bronzinė Šiva dievo statula, kuri pavaizdavo šį dievą šokio pozoje.

Indijos valdžia spres- dama, kad vagys šią ypa- tingą statulą pardavė už- slenkyje meno ir senovinių suvenyrų mėgėjams, pra- dėjo tyrinėjimus Ameri-

tarnauja partijos propa- gandai ir valdančių sferų pagarbinimui, tai jau laiko- ma įtartinu ir nepalaikyti- nu darbu.

Neplėsdami šių minčių galime pasitenkinti bendru tvirtinimu, jog nei pesimiz- mui, nei nusiminimui tuo tarpu dar vietos nėra. O dėl tos ateities kurios nie- kas negali nuspėti, galime pasakyti, jog naudingiau- sias ir gal netolimas rea- lybei bus išitikinimas, jog tiesa ir teisėtumas paga- liau kada nors paims viršū-

koje. Šios pastangos dal- nai buvo sėkmingos. Toji Šivos statula buvo užtikta pagarsėjusio Northono Si- mono kolekcijoje. Paaškė- jo, kad už šią statulą buvo sumokėta nei daugiau, nei mažiau, kaip milijonas dolerių.

Minėtas kolekcionierius turi didelę Azijos skulp- tūrų kolekciją, už kurią jis sumokėjęs 15 milijonų do- lerių. Jis sutinka, kad i- Azijos šie brangūs daik- tai buvo kontrabandiniai keliu išgabenti, nes Indijoje įstatymu draudžiama me- no kūrinius išvežti į už- sienį. Bet Amerikoje mui- tinės, jeigu Azijos meno kūriniai viešai įvežami, jie laikomi legaliai įga- bentais.

Asmenys, kurie pavogė Šivos statulą, elgėsi labai gudriai, jie, pagrobę ypa- tingos vertės senovinio darbo statulą, ją pakeitė dabar gamint menkos ver- tės statula.

Kaimynui, geram bičiuliui,
jaunav edžioms -
- laikraštis
geriausia dovana

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

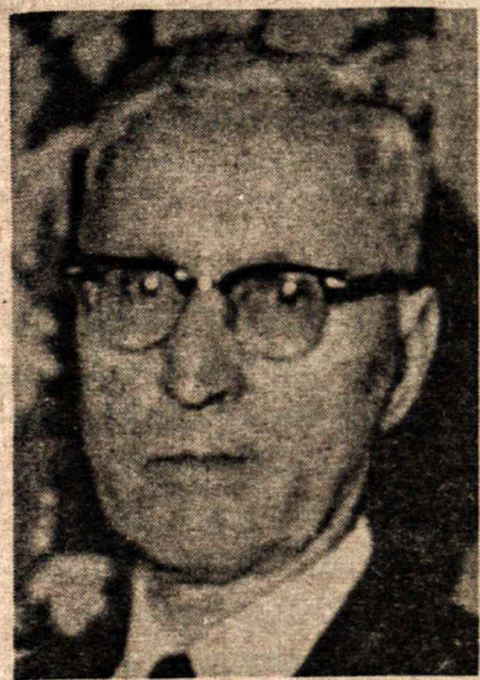
Metinė prenumerata Kanadoje - \$7.50, visur kitur - \$8.00. Rėmėjo prenumerata - \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atski- ras numeris 25 c. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonei. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija irleidykla- neatsako.

REDAKTORIUS J. PETRENAS

Amerikietis Lt. Douglas Lundberg, kuriam Simas Kudirka padavė cigarečių pokelį su slaptu pranešimu, kad jis norės pabėgti iš sovietų laivo, kalbasi su Algiu Rukšėnu, renkanti medžiagą knygai apie šią tragediją.

• Ekonomistas Kazys Algenis gyv. New Yorke, gegužės 13 d. savo draugų tarpe paminėjo 75 m. amžiaus sukaktį. Jis yra Lietuvos kariuomenės savanoris-kūrėjas, dipl. ekonomistas. Dabar gyvena kaip pensininkas, renka meno kūrinius ir tvarko savo atsiminimų archyvą.

ŠIMTAS KONCERTŲ

Prieš penkerius metus susikūrė Jurbarko estra-

dinis-vokalinis ansamblis. Dabar šis kolektyvas jau gerai žinomas. 1971 m. konkurse "sidabriniai balsai" rajonų grupėje jis tapo nugalėtoju, nesenai konkurse Telšiuose iškovojė pereinamąją "Žemaitijos taurę". Estradinės muzikos mėgėjams jurbarkiečiai koncertavo jau daugiau kaip šimtą kartų.

MILIJONAS LIETUVIŠKŲ TELEVIZORIŲ

Šiaulių televizorių gamykloje nuo konvejerio nuimtas milijonasis aparatas.

Lietuviškų televizorių srautas vis didėja. Nuo pirmojo iki milijonojo aparato pagaminimo praėjo dešimt metų. Tuo tarpu pernai jų pagaminta daugiau kaip 200 tūkstančių, o šiemetinė planuojama-260.

V. Stankienės vadovaujamos rai. šokių grupė "Žilvytis" šokėjai vienam pasirodyme Chicagoje.

Z. Logučio nuotrauka

Chicagos lietuvių skautai žaidimų metu.

PALANGA PRADEDA SEZONĄ

kurortinio sezono atidarymą. Prasidės tas laikotarpis, kurio metu kurorto gyventojų skaičius kartais pasiekdavo 80 tūkstančių.

Birželio pirmosiomis dienomis Palanga švęs

Detroito sporto klubo Kovo komanda laimėjusi pirmą vietą A klasėje gegužės 5-6 d. Detroite (vykusiose Š. Amerikos Lietuvių sporto žaidynėse. Nuotraukoje matyti: R. Janukaitis, B. Rodwanas, M. Muhlada, R. Dzikas, R. Čekauskas, P. Čekauskas, F. Čekauskas, R. Janukaitis, R. Racka ir E. Šilingas. J. Urbono nuotrauka

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Amerikos Lietuvių Tarybos atstovų pasitarimo, įvykusio gegužės 5 Chicagoj, dalyviai. Iš kairės (sėdi) E. Vilimaitė, Altos pirm. dr. K. Bobelis, Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas, A. Vakselis ir T. Kuzienė; (stovi) T. Blinstrubas, kun. A. Stašys, dr. K. Šidlauskas, A. Pakalniškis, dr. Vl. Šimaitis, dr. J. Valaitis, ir J. Skorubskas. Nuotrauka A. Gulbinsko

LIETUVIŲ KALBOS SVARBA KALBOTYROJE

Dažnai atsitinka, kad vienos grupės, arba bendruomenės, kalba pamažu pradeda skirtis nuo kitos bendruomenės kalbos. Taip pvz. viename kaime vienas kurlis žodis yra ištariamas vienaip, bet kaimyniniame kaime – jau kiek kitaip. Šie pradiniai išsiskyrimai paprastai vadinami tarmėmis skirtumais. Laikui bėgant, šios tarmės varijacijos (arba skirtumai) pamažu didėja, ligi pagaliau šios dvi tarmės tampa jau tiek skirtingos nuo viena kitos, kad pasidaro viena kitai nebesuprantamos. Kitaip sakant, tos tarmės jau tampa atskiromis kalbomis. Aiškios ribos tarp tarmių ir kalbų išvesti beveik negalima. Pavyzdžiui, mes paprastai žemaičių tarmę laikome lietuvių kalbos tarme; bet, jeigu politinė padėtis būtų buvusi kitokia ir jeigu žemaitija būtų ilgesnį laiką buvusi arba ir dabar būtų visiškai atskira valstybė, mes gal dabartinę žemaičių tarmę vadintume žemaičių kalba, nes tarp bendrinės lietuvių kalbos ir žemaičių tarmių skirtumai yra gana dideli.

Kalbininkai – istorinės kalbotyros tyrinėtojai, – ištyrę tam tikrą grupę giminingų kalbų bei tarmių, bando rekonstruoti arba atstatyti šių kalbų bei tarmių prokalbę – tai yra tokią pirminės kalbos formą, iš kurios yra kilusios visos šios giminingos kalbos bei tarmės. Šio mokslinio proceso metodai yra per daug komplikuoti, ir mes jų šioje paskaitoje ir negalėsime nagrinėti; bet kartais ir nespecialistas gali kai ką šioje srityje visai gerai atspėti. Beveik kiekvienas lietuvis gali atspėti, kad lietuvių kalbos žodis laikas yra senesnė forma (gal geriau: konservatyvesnė arba archaiškesnė forma), negu latvių kalbos žodis laiks. Taip pat įdomu pastebėti, kad ir lietuvių kalboje yra du šio žodžio ištariai, arba du tarties stiliai: aiškus, rūpestingas ištartimas laikas; bet taip pat dažnai, greitai kalbant pasitaiko ištartimas laiks. Šis pastarasis ištartimas (laiks), kuris yra beveik toks pat,

(IŠ PROF. W. SCHMALSTEIGO PASKAITO MOKYTOJŲ STUDIJOSE DAINAVOJE)

kaip ir latvių kalbos laiks, ypatingai paliečia antrąjį šio žodžio balsį. Todėl galima sakyti, kad abu šie ištartimo būdai (laikas ir laiks) koegzistuoja arba net vienas su kitu "rungtyniauja" arba "lenktyniauja". Tuo tarpu latvių kalboje archaiškesnis aiškus ištartimo būdas (laikas) jau yra išnykęs. Imkime dar vieną pavyzdį: kalbėdami lietuviškai, mes galime aiškiai, pilnai ištarti žodį esame; bet, kai tariame lyg skubėdami, galime jį sutrumpinti, sakydami esam. Taigi ir vėl čia matome, kad šis pastarasis greitesnis ištartimas (esam) beveik visiškai atitinka normalią latvių kalbos formą esam. Apibendrinant, kas čia pasakyta, ir ne kalbininkas gali aiškiai matyti, kad šiuo atveju lietuvių kalba yra mažiau pasikeitusi, negu latvių kalba.

Kalbininkai yra prieję išvados, kad lietuvių ir latvių kalbos yra kilusios iš vienos ir tos pačios prokalbės: iš rytiečių baltų prokalbės. Kitaip sakant, kitados yra buvusi viena rytų baltų bendruomenė, kuri vartojo vieną ir tą pačią kalbą – rytų baltų prokalbę. Ši viena kalba kalbant rytų baltų bendruomenė pamažu išsiskyrė į dvi bendruomenes, kurias dabar mes vadiname lietuvių ir latvių. Bet šia proga nereikia pamiršti dar vieno svarbaus dalyko, kad apskritai lietuvių kalboje yra buvę mažiau pasikeitimų, negu latvių kalboje.

Ta pačia proga aš norėčiau paminėti šiuo atveju nevysiskai tiksliai vartojamus išsireiškimus. Dažnai girdime, kad lietuvių kalba esanti senesnė, vyresnė už latvių kalbą. Bet tai nevysiskai teisinga. Labai senais laikais ablejų tautų žmonės kalbėjo viena ir ta pačia rytų baltų prokalbe. Iš to galima padaryti išvadą, kad lietuvių ir latvių kalbos yra to paties amžiaus, nes tokia yra žo-

džio amžius reikšmė šiame kontekste. Gal tiksliau yra sakyti, kad lietuvių kalba yra konservatyvesnė bei archaiškesnė (senoviškesnė) už latvių kalbą. Žodžiai "senesnė" ar "vyresnė" čia netinka. Kiekviena kalba turi neapsakomai ilgą istoriją. Ir mes neturime jokių galimybių net išvaizduoti, kaip kalbos vystėsi tolimoje praeityje, nes ligi šiol kalbotyrai dar nepavyko nustatyti kalbos genezės ir jos pradinio išsivystymo. Kadangi abi latvių ir lietuvių kalbos yra kilusios iš to paties "šaltinio", – rytų baltų prokalbės, tai nė vienos jų negalima vadinti senesne arba vyresne. Bet čia pat reikia vėl pridurti, kad lietuvių kalba yra artimesnė šiai bendrai prokalbei, nes ji yra mažiau pasikeitusi.

Visos giminingos europiečių kalbų šeimos yra kilusios iš vienos prokalbės, kurią mes vadiname indoeuropiečių prokalbe, arba tiesiog indoeuropiečių kalba. Iš jos išsivystė šios kalbų grupės: germanų kalbos, slavų kalbos, italių (romanų) kalbos, graikų kalba, albanų kalba, keltų kalbos, indo-iranėnų kalbos, tocharų kalba (tocharų kalba buvo kalbama Kinijos Sinkiang provincijoje dabar išmirusi), armėnų kalba, Anatolijos kalbos ir pagaliau – last but not least baltų kalbos.

Indoeuropiečių kalbomis domisi ir europiečiai ir amerikiečiai, nes tai yra mums giminingos kalbos. Išskyrus baskų, estų, vengrų ir suomių kalbas, visos kitos Europos kalbos priklauso indoeuropiečių kalbų šeimai. Kadangi germanų, italių, keltų, graikų, albanų, slavų ir baltų kalbos yra giminingos, tai šių kalbų istorija (kaip atskirų kalbų, taip ir visos kalbų šeimos turimam tikros reikšmės bet kurios iš šių grupių bei kalbų istorijai. Šie giminingumo santykiai, žinoma, nėra vienodi tarp vienos ir kitų šių kalbų bei kalbų grupių; vienos kalbos yra kitoms artimesnės arba tolimesnės savo "giminingumo laipsniu". Sakysime, švedų, danų, norvegų ir islan-

M. K. ČIURLIONO KAPAS VILNIUJE RASŲ KAPINĖSE ŠIANDIEN TAIP ATRODO.

diečių kalbos yra tarp savęs labiau giminingos, nes jos visos priklauso šiaurės germanų kalbų grupei. Vokiečių, anglų, olandų kalbos yra vėl labiau giminingos tarp savęs, nes visos jos yra vakarų germanų kalbos, tai yra, jos yra kilusios iš vienos ir tos pačios vakarų germanų prokalbės. Lenkų, čekų ir slovakių kalbos vėl rišasi tarp savęs glaudesniais giminingumo ryšiais, nes jos visos yra vakarų slavų kalbos. Rusų, ukrainiečių ir gudų kalbos vėl artimesnės viena kitai, nes visos yra išriedėjusios iš rytų slavų prokalbės. Pagaliau, slovėnų, kroatų, makedoniečių, serbų ir bulgarų kalbos yra gana artimos viena kitai kaip pietų slavų kalbos. Bet visos slavų kalbos yra labiau giminingos tarp savęs, negu su kitomis – ne slavų – kalbomis.

Panašiai yra ir su germanų kalbomis: ir jos savo tarpe yra artimesnės viena kitai. Žinoma, tas galioja ir baltų kalboms. Lietuvių, latvių ir išmirusių prūsų kalba yra artimesnės viena kitai kaip baltų kalbos, o jau tolimesnės giminytės jas riša su kitomis indoeuropiečių kalbomis. Bet apskritai

visos indoeuropiečių kalbos yra giminingos, nes visos yra kilusios iš tos pačios indoeuropiečių prokalbės. Taigi, norėdamas ar nenorėdamas, mokslininkas, kuris domisi vienos šių kalbų istorija, yra beveik priverstas bent susipažinti su kitų šios šeimos kalbų išsivystymu.

• MINEJIMAS š.m. spalio mėn. 21 d. įvyks Karo Mokyklos V-os laidos 50 metų sukaktuvių minėjimas. Visi tos laidos kolegos esą laisvame pasaulyje prašomi atsiliepti ir suteikti žinių apie ruso okupanto ištremtus į Sibirą, nukankintus kalėjimuose ir žuvusius didvyriškose kovose prieš bolševikų gaujas besiveržiančias į Lietuvą ir vėliau istorijoje dar nežinomo lygio partizanų rezistencijos kovose nužudytas. Žinias siųsti: Vladas Dziubinskas, Eastern Pt. Blvd., Gloucester, Ma. 01930 U.S.A.

• Seniausia Londono II-goninė St. Bartholemewo šventčia 850 metų sukaktį. Per sukaktuvinius pietus bus duodami tokie pat valgiai, kokie buvo patiekti Henriko VIII karūnacijai.

NEPRIKLAUSO:IA LIETUVA

**LITUANISTINĖS
MOKYKLOS
VOKIETIJOJE**

Veikia 9 vargo mokyklos super 100 mokinių. Visos gauna finansinę paramą.

V. Vokietijoje kasmet suruošiama daugybė renginių. VLB apylinkės ruošia įvairius minėjimus ir kitokius pobūvius su kultūrinėmis programomis. Iš bendrinių renginių suminėtinai Lietuviškų studijų savaitės, kasmet su-traukiančios po 100 ir daugiau dalyvių, mažiau gausūs jaunimo suvažiavimai, vaikų vasaros stovyklos, kuriose pr. metais poilsiaavo per 100 vaikų.

● Vokietijos lietuviai stengiasi palaikyti ryšius su savo kaimynais latviais bei estais ir su kitais tremtiniais. Leidžiamas lietuvių kalbos vadovėlis vokiečių kalba.

● Jaunimas yra nutaręs steigti Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungą ir išsiskirti steigėjus, bet smulkesnio planai nežinomi. Norima suruošti Vokietijos lietuvių tautinių šokių festivalį.

STUDIŲ SAVAITĖ

Lietuviškųjų studijų savaitė įvyks Romuvoje. Tas vietos parinkimas, žinant, kad teks atsakyti kai kurių patogumų, liudija rengėjų norą pabrėžti šio iškiliojo renginio glaudų ryšį su Vokietijos LB.

1973 yra PLB Seimo metai. Vokietijos LB Taryba išrinko 5 atstovus į IV PLB Seimą.

VOKIETIJOS

LIETUVIŲ TARPE

Eilę metų Vokietijos LB Valdybai pirmininkavęs inž. Jonas K. Valiūnas išrinktas Tarybos prezidiumo pirmininku, atseit, vietoj aktyvių pareigų perėmė daugiau reprezentacines. J.K. Valiūnas VLB Valdybos pirmininku pirmą kartą buvo išrinktas 1965 ir kasmet perrenkamas iki 1972 imtinai. Niekas kitas nėra taip ilgai vadovavęs VLB Valdybai. Valiūno pirmininkavimo metais Vokietijos LB-nėje įvykdyta visa eilė organizacinių pakeitimų. Bene svarbiausias jų yra buvęs griežtas Bendruomenės narių registra-

cijos įvedimas, pagrįstas 1967 lapkričio 16 Weimaro apylinkės teisme įregistruotu pakeistu VLB statutu. Verta suminėti, kad nuo tada imta visiems nariams slunčinėti VLB Valdybos informacijų biuletinį. Didelės svarbos Vokietijos lietuviams buvo 1968 liepos 1 įvykdytas Vasario 16 gimnazijos atskyrimas nuo Bendruomenės, gimnazijai laikyti įkuriant Kuratoriją.

Inž. J. K. Valiūnas jau daug metų vadovauja 8591 LS Lietuvių kuopai Schwetzingene. Pažymėtina, jog kaip tik iš tos kuopos susilaukė didelės paramos Vasario 16 gimnazijai, ar tai statant klasių bei bendrabučio namus, ar vykstant gimnazijos šokėjams į tautinių šokių šventę Chicagoje, ar ruošiant Kalėdų eglutę ar kitais reikalais į ją kreipiantis. 8591 LS kuopa yra parėmusi ne vieną kartą taip pat tiesioginius VLB Valdybos užmojus. Kiekvienam, pažiūstančiam karinę tvarką, aišku, kiek daug tokių atvejais priklauso nuo kuopos vado.

**PASIKEITIMAI
VADOVŲ TARPE**

Eilę metų buvęs Tarybos prezidiumo pirmininkas dr. Jonas Grinius iš-

rinktas Garbės teismo pirmininku, o ilgametis VLB Valdybos išdininkas Jurgis Barasas tapo Valdybos vicepirmininku. Nauji veidai: Vincas Bartusevičius - Tarybos prezidiumo sekretorius ir Algirdas Palavinskas - Valdybos išdininkas.

● NAUJO bendrabučio I dalies statyba baigta pr. metais. Bendrabutis apstatytas naujais baldais ir apgyvendintas. Techniškai jau pasiruošta ir II dalies statybai: planai ir sąmatos įteikti Federalinei ir Baden-Württembergo vyriausybėms. II-ros bendrabučio dalies statyba kainuos 782.000 DM.

● Gimnazijos išlaikymo sąmatą 1973 patvirtinta 434.200 DM ir 1974-595.800 DM. Toks žymus sąmatos padidėjimas atelėnais metais pramatytas dėl to, kad bus stengiamasi mokytojų atlyginimus pakelti iki vokiečių tarnautojų atlyginimo dydžio.

Bendrabučio išlaikymo sąmatą 1973 priimta 345.400 DM ir 1974-323.300 DM.

● Hanau vasario 18 įsteigta didžiausia V. Vokietijoje vargo mokykla, kurią lankys 20 vaikų nuo 7 iki 15 metų amžiaus. Mokyklos vedėja yra Gražina Kemeraitienė.

VL Vaitiekūno paveikslas "Motulė gamta"

BONNOS

**VYRIAUSYBĖ LINKUSI
REABILITUOTI NACIUS**

Visai netikėtai tarp Vakarų Vokietijos ir Italijos santykiai pasidarė šalti. Bonnos vyriausybė pareikalavo, kad Italijoje būtų atleistas nuo tolimesnio bausmės atlikimo naciistas, kur kaltinamas sušaudęs 335 italus įkaitus karo metu ir pats dalyvavęs tame sušaudyme.

Nacių šturmfurerių pulkininkas Kapleris teismo sprendimu atlieka bausmę iki gyvos galvos Italijos kalėjime.

Pats Vak. Vokietijos kancleris Brandtas viešai pareikalavo paleisti šį kalinį. Kanclerio pareiškimas sukėlė ištisą audrą Italijoje.

Italijos užsienio reikalų ministerija išleido pareiškimą, kuriame sakoma, kad kanclerio reikalavimas sukelia nusistebėjimą. Brandtas ne tik nori išlaisvinti šį žmogų, bet jis pareiškė pageldavimą, kad ir Hesas būtų paleistas iš Spandau kalėjimo.

Čia minimas Kapleris pateko sąjungininkams į rankas Šiaurės Italijoje, 1945 metais. Italijos vyriausybė reikalaujant jis buvo perduotas Italijai. Įvyko teismas, kurio metu paaiškėjo, kad jis sušaudė 335 italus įkaitus, po to, kai buvo italai sukilę prieš vokiečius ir ginkluoto susirėmimo metu žuvo 32 vokiečių policininkai. Hitlerio bendru parėdymu, Italijoje už kiekvieną nužudytą vokiečių, buvo sušaudoma dešimtis italų. Ši žvėrišką įsakymą ir vykdė pulkininkas Kapleris. Teisme jis pats prisipažino, kad asmeniškai sušaudė keletą italų įkaitų.

**GINTARO PARODA
PARYŽIUJE**

Gegužės 8 d. "Sovietskaja Litva" rašo, kad gegužės 7 d. iš Maskvos į Paryžių išskrido grupė Lietuvos dailininkų dalyvauti iškilmingame Lietuvos Gintaro dirbinių parodos atidaryme. Su dailininkų grupe į Paryžių išvyko ir vadinamasis kultūros ministeris L. Šepetys. Jis, SL Maskvos korespondento paklaustas, pareiškė, esąs labai patenkintas, kad SS ir Prancūzijos draugystei

draugija pakvietusi suruošti Lietuvos gintaro dirbinių parodą Paryžiuje.

Parodos lankytojai pamatysią 30 stendų, apkrautų įvairiais gintaro dirbiniais, didelės meninės vertės. Minimos ir menininko pavardės: F. Daukantas, K. Simononis, Pokutinskų šeima, L. Surgaitė, E. Augalytė, A. Blažys, D. Varkalis, E. Strunaitienė ir kt. Šalia gintaro meninių dirbinių būslanti dar ir grafikos dailės paroda. Čia minimi dailininkai-grafikai: S. Krauskas, B. Žilytė, R. Gvabičius.

● Prieš vykdamas į Boną, Brežnevas Centr. komiteto posėdy pasakė politinę kalbą, kurioje išskaičiavo Sovietų Sąjungos laimėjimus nuo 1971 metų. Jų tarpe esąs ir Vietnamo karo užbaigimas.

● Olandijoje šiais metais pažadėta įrengti paplūdimį nudistams: sąlyga; stebėtojų neturi būti daugiau, kaip besimaudančių.

**"KUNIGŲ VIENYBĖ"
APIE BALFO
KONFLIKTĄ**

Lietuvių Kunigų Vienybės New Yorko ir New Jersey provincijos narių susirinkime, įvykusiame 1973 m. gegužės mėn. 15 d. Elizabethe, N. J. dalyvaujant vyskupui V. Brizgūi, svarstant įvairius organizacinius reikalus, buvo paliestas ir BALF'o klausimas. Susirinkusieji apgalestavo dėl nesutarimų tarpe senosios ir naujosios išrinktos BALF'o Centro Valdybų. Tie nesutarimai kildavo iki šiol sėkmingai dirbtą ir Lietuvoje kenčiantiems lietuviams būtinai reikalingą šalpą.

Susirinkimas įpareigojo provincijos valdybų kreiptis į senąją, į naują išrinkta BALF'o Centro Valdybą ir į tos organizacijos šimtojo skyriaus valdybą, esančią Brooklyne, N. Y., prašant nedelsiant geruoju susitarti, nutraukti teismo užvestą bylą ir leisti BALF'ui sėkmingai dirbti bendrą lietuvių šalpos darbą. Tai įpareigoja kenčią ir mūsų visų pagalbos reikalingi tautiečiai.

Visi lietuviai nuoširdžiai prašomi bendromis jėgomis ir visomis išgalėmis remti BALF'o darbus.

Kun. D. Počius

RAŠYTOJAS MYKOLAS VAITKUS

RESTAURUOJA BAŽNYČIAS KAUNE

Vatikano radijas, pasiremamas spaudos agentūros žiniomis, praneša, kad valdžios lėšomis Kaune yra baigta restauruoti 16 amžiuje statyta gotiško stiliaus Šv. Jurgio bažnyčia. Ši bažnyčia buvo smarkiai sužalota II-jo pasaulinio karo metu. Restauravimo darbus atliko lietuvių architektai ir menininkai. Šiuo metu, sovietų

agentūros žiniomis, esą restauruojamos dar aštuonios katalikų bažnyčios Kaune.

POPULIARIAUSIAS ŽURNALAS

Lietuvoje iš viso esą išleidžiama 88 laikraščiai ir 30 žurnalų. Iš visų leidinių populiariausias "Tarybinė moteris". Jos spausdinama 369,000 egzempliorių. ("Tiesos" - 294,000, "Mokslo ir gyvenimo" - 180,000.

LANKĖSI RAŠYTOJAI

Lietuvių Namų aplanke viešnia iš Austrijos rašytoja Irena Jeorg-Naudžiūnaitė. (Jos dvi knygas išleido Nidos Klubas). Rašytoją atlydėjo Bradfordis rašytojas kun. J. Kuzmickis-Gailius, buvęs I. Jeorg kapellonas. Svečius E. Lietuvio redakcijoje susitiko londoniškiai rašytojai K. Barėnas su žmona ir Vl. Šlaitas. Jauklame pokalbyje taip pat

dalyvavo E. Lietuvio redaktorius, L. Namų b-vės sekretorius A. Pranskūnas ir svečias iš Huddersfieldo V. Kalpokas.

komentarų. "Varpą" redaguoja Antanas Kučys, leidžia Varpininkų Filisterių d-ja.

• NAUJAS "VARPO" žurnalo numeris netrukus bus išspausdintas. Virš 200 puslapių leidinyje bus visuomeninio bei kultūrinio pobūdžio straipsnių, poezijos, beletristikos, dailės darbų, recenzijų ir lietuviškojo gyvenimo įvykių

LĖLIŲ TEATRAS

Kompozitorius Lapinskas ir jo žmona Laima Detrolte surengė pirmąjį lėlių teatrą. Buvo rodoma muzikinė pasaka "Dailidė", perkūnas ir velnias. Lėlių vaidinimas turėjęs didelį pasisekimą.

(Antroji ištrauka)

VILNIUJE 1919 METAIS

(Ištrauka iš J. Gliados romano "Sunkiausiu Keliu")

Apsaugos Komisija jauniems karininkams atrodė pasigailėtina nekaris. Įpratusiems prie tikros kariškos drausmės vyrams, atrodė anekdotiškai gailu skaitytis su Liudu Gira. Jis gi buvo mažiukas, nervingai taršęs savo išgaisusią barzdelę. Iš jo jie šaipėsi. Greita stovėjo Saliamonas Banaitis, kurio povyzoje nebuvo įmanoma atrasti bent vieno kariško bruožo. Gydytojas Alekna ir Stasys Šilingas buvo atokūs nuo karininkų sampratos: kad jie bent ką nusimanytų apie kariškus dalykus. Teliko tik tai jaunas jūrų laivyno gydytojas Nagevičius — aukšto ūgio, raiškaus, režiančio balso. Apie jį garsas sklido iš Petrapilio seimo. Bet Nagevičius nebuvo aktyvus Apsaugos Komisijos spurdėjime. Jis, būdamas kariškis, lygiai kaip ir kiti, jautė tam tikrą savo nesutapimą su prozaikais Apsaugos Komisijos civiliais.

Visa tai ypatingai juto Škirpa, jau gerokai susipažinęs su Apsaugos Komisijos struktūra ir jos veikimo užmačiomis. Dar Rusijoje Sleževičius prašė jį, Lietuvon sugrįžus, rūpintis kariuomenės steigimu. Iki vokiečių kapituliacijos Vakarų fronte Škirpai buvo suprantamas Tarybos delsimas organizuoti kariuomenę.

— Vokiečiai gali uždaryti Tarybą, — buvo populiarius įspėjimas.

Dabar gi jis norėtų, kad visi aptarti planai galvotrukčiais būtų įgyvendinti.

Lapkričio 11 dieną jis tikino kitus karininkus, kad, pirmąjį kabinetą sudarius, tuč tuojau gims ir kariuomenė. Visi tragiškai Rusijoje išnykę ginkluotieji

lietuvių būriai, jam atrodė — stebuklingai atgis Lietuvos žemėje. Juto, kad visi, kurie neišžudyti ir nesunkišti į Rusijos kalėjimus, jau yra čia, Lietuvoje, ir nekantriai laukia juos šaukiančio balso. Jam atrodė, kad mato rankas, ištiestas į kalavijus. Bet diena po dienos slinko blankiame neryžtume.

— Mes turime treniruotis, mokytis šaudyti, — kalbėjo saviesiems, — mes stveriamės už rusų statutų vertimo!

— Kodėl būtinai rusų statutai turi rikiuoti mūsų karius?

Prieš juos stovėjo į šešiasdešimt įsivarens nusipelnęs caro karuose generolas Kiprijonas Kondratavičius.

Kaip ir visi, generolas vilkėjo civiliai, bet jo povyzoje ir jo kalbos tone kiekvienas juto slypint seną kariuomenės vilką. Jo švarko atalpe buvo labai nežymiai, bet lengvai suprantami kiekvienam kariškiui, rūpestingai įsegti ordinų kaspinėliai. Japonų kare vadovavo Sibiro divizijai. Vadovavo daliniui nelaimingoje Samsonovo armijoje, sutriuškintoje Poliesės pelkėse. Jis savo išore ir užgrūdytu vidum galėjo būti autoritetas kiekvienam jaunam kariškiui, kokie tuomet buvo lietuviai karininkai Tarybos kambarių mitinguose. Tačiau, kai tik šie iš jo kalbų išgaudavo įspūdį, kad Lietuvos laisvinimo judėjimas yra keista uvertiūra į didelius planus, į išeities punktą kovai su bolševizmu pačioje Rusijoje — jų nusiteikimas įgaudavo visai kitą aspektą.

Kondratavičių supo apie tuzinas gudų karininkų. Bet lietuviai tarpusavy juokavo, kad iš ruso lengva tapti gudu. Tereikia pavardės galūnę pakeisti gudišku tarimu. Rusiškas Ivanov lengvai galėjo virsti gudu su pakeista galūne — Ivanou.

Suėjęs Sleževičių, Škirpa atvirai pasakojo savo pažiūras į Apsaugos Komisiją. Jis nupeikė Etapų Komen-

Dr. D. Sleževičienė.

CHICAGOJE MIRĖ DR. D. SLEŽEVIČIENĖ

Gegužės 8 d. mirė dantų gydytoja Domicelė Pavalytė-Sleževičienė, buvusio Lietuvos ministro pirmininko nusipelnusio politiko adv. Mykolo Sleževičiaus žmona, gimusi 1884 m. rugplūčio 10 d.

D. Sleževičienė pasižymėjo našlaičių, kalinių,

moterų globos draugijos darbuose, artimai bendravo su valstiečių liaudininkų žmonėmis, buvo studentų varpininkų korporacijos garbės narė.

"Pergalėje" Nr. 3. V. Kazakevičius cituoja E. Cinzo laiško ištrauką, kurioje jis pasižada savo romaną atsiųsti išspausdinti

RIETAVO MUZIKOS MOKYKLA SUVAIDINUSI SVARBŲ VAIDMENŲ PRAEITYJE

Mūsų peritėra ne labai jau turtinga kultūros istorijos paminklų. Sunaikino juos karai, o kartais ir atsakingų žmonių aplaidumas. Tad rajonų istoriniais pastatais ypač reikėtų susirūpinti. Turi vertą dėmesio istorinį paminklą ir Plungės rajonas. Tai rūmai Rietave.

B. Oginskio 1874 m. Rietave įsteigta muzikos mokykla buvo gerai žinoma ne tik Lietuvoje. Čia mokėsi gabūs muzikai vaikai ne tik iš tuometinių Vilniaus ir Kauno, bet ir iš Lenkijos, Galicijos ir kitų carinės Rusijos imperijos gubernijų.

Pradžioje mokė groti tik vargonais ir smuiku, o vėliau ir pučiamaisiais instrumentais, supažindindavo su muzikos teorija. Mokiniai ypač stengdavosi išmokyti groti vargonais, tikėdamiesi gauti vargonininko vietą kurioje nors parapijoje.

Įkūręs mokyklą, B. Oginskis kreipėsi į Varšuvos muzikos instituto direkciją, prašydamas rekomenduoti muziką, baigusį mokslus, gebantį vadovauti chorui ir orkestrui. Šalia darbo mokykloje jam tektų vargonininkauti Rietavo bažnyčioje. Kaip vieną gabiausių instituto vadovybė rekomendavo Juozą Kalvaitį, ką tik baigusį mokslus. Jis žinomas ir kaip 1863 metų sukilimo dalyvis. Rietave J. Kalvaitis išbuvo iki 1880 m., vėliau persikėlė į Kauną. 1892 m. jis dar sugrįžo, bet ištiktas paralyžiaus turėjo darbą nutraukti. B. Oginskis 1891 m. į mokyklą pakvietė žymų lietuvių kompozitorių J. Naujėlį, bet šis, lenkiškoje dvaro aplinkoje nepritapęs, po pusmečio išvyko į Kauną.

Rietavo muzikos mokykla turėjo styginių ir pučiamųjų orkestrus. Jiems muzikantų išsiaugino ji pati, pri-

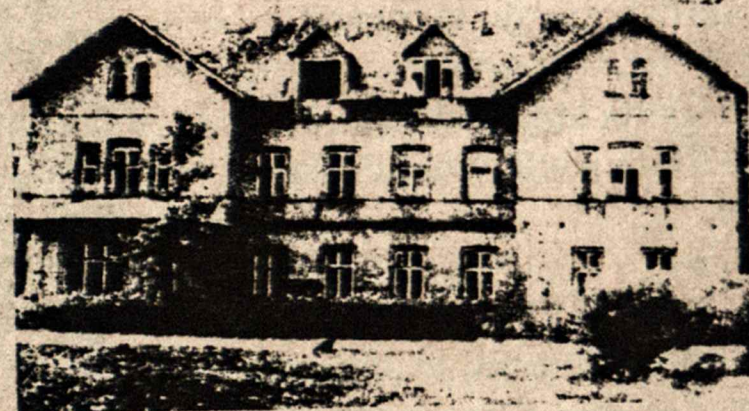
ėmė dar ir demobilizuotų iš carinės armijos. 1883 m. buvo suorganizuotas apie 60 žmonių simfoninis orkestras, kuriam vadovauti pakviestas čekas Mašekas, patyręs muzikantas.

Oginskio orkestras nemaža gastroliuodavo. Pučiamieji dažnai vykdavo net į Rygos pajūrį. Apie simfoninio orkestro pajėgumą liudija ir tas faktas, kad jis grodavo Mocartą, Bethoveną ir kt., o gyvavimo pabaigoje ir P. Čaikovskio uvertiūrą „1812 metai“, kurią atliko simfoninis ir pučiamųjų orkestrai, varpai...

1902 m. Plungėje mirus broliui Mykolui, Bogdanas Oginskis pradėjo bylinėtis dėl palikimo, susirgo psichiškai ir mirė; iširo ir orkestras. Rietavo muzikos mokykla, nors rengė siauro profilio muzikantus B. Oginskio dvaro orkestrui, prisidėjo prie lietuvių muzikinio gyvenimo pagyvėjimo XIX a. paskutiniame ketvirtyje. Iš jos mokinių buvo žymių muzikantų.

Pokario metais, iki 1962 m. rudens, jos pastate buvo įsikūrusi Rietavo vidurinė mokykla. Jai išsikėlus, pastatas, nors ir likęs švietimo skyriaus žinioje, apleistas. Plungiškiai, būdami atsakingi už paminklą, jam atsidūrus kritiškoje būsenoje, užuot skubiai remontavę, ieško kelių jį nugriauti. Istorinis paminklas, buvusios muzikos mokyklos pastatas Rietave (Parko g. 10a) yra svarbus mūsų kultūros istorijai objektas, todėl nepagailėkime jėgų jį išsaugoti.

JONAS MARDOSA

Rūmai Rietave, kur buvo istorinė muzikos mokykla.

dantūrą, kurioje turėjo registruotis karininkai. Jie vengė registruotis, bijodami, kad adresai nepakliūtų į pasireiškusiu teroristų nagus.

— Ko mes stovime, kaip sustingę? — klausė Škirpa. — Viskas vyksta per lėtai, per atsargiai, o įvykiai bėga pirmyn tekini.

Kaip ir visi, jis kalbėjo apie Kapsuko agentų kabinetą skelbimus Vilniaus gatvėse. Demoralizuotieji vokiečiai grūdosi į bolševikuojančius soldatenratus. Pasalų smūgio laukė iš lenkų.

— Jau prieš mėnesį, — dėstė Škirpa, — vyriausybė įsteigė Krašto Apsaugos Ministerijos Štabą. Per tą mėnesį smarkiai sustiprėjo bolševikų agitacija, sustiprėjo ir lenkų pogrindis, o mes tūpčiojame toje pat vietoje.

— Kaip tai toje pat vietoje? — nustebo Sleževičius.

— Vyriausybė numato — aš tai tikrai žinau — imti į Lietuvos kariuomenę tiksliai tokius vyrus, kurie bus rekomenduoti lietuviškų organų, gal būt vietinių valdžių, seniūnų, patikinančių, kad imamieji yra ištikimi asmenys, — paaiškino savo tvirtinimą Škirpa.

— Tai griozdiškas sumanymas!

— Toks jis tikrai yra, — sutiko Škirpa. — Ir kodėl? Mūsų vyriausybė per atsargi. Ir koks gali būti nepasitikėjimas lietuviška mase? Gal būt ko nors aš nežinau. Bet tikrinti kiekvieną vyrą, kuris ima ginklą į rankas, reiškia palikti mus be ginklų.

Posakis gimė taiklus ir pašaipus.

— Galvojama netgi tikrinti šiuos karininkus, subėgusius į Vilnių, pamankštinti juos lietuviškoje karo mokykloje.

— Nuostabu, nuostabu, — ištare tyliai ir mąsliai Sleževičius.

— Tuo tarpu kai kurie karininkai stropiai verčia statutus. Caro armijos statutus.

— Ilgos distancijos siekis, — pakartojo Sleževičius per tą dieną jau nekartą sugautą posakį.

— Aš kartoju, — pasakė Škirpa, — mūsų vyriausybė perkonservatyvi. Dabar reikalai dega. Neturime nei laiko, nei galimybių sijoti vyrų. Juos reikia stumti prie ginklo. Aš jums pasakysiu būdingą strategijos pavyzdį. Kai sužinojome, kad vokiečiai pasitraukia iš Molodečnos — Daugpilio linijos, mūsų Apsaugos Štabe buvo sprogusios bombos išpūdis. Kondratavičius tuoj prabilo apie Gardiną. Pulkininką Galvydį-Bykauską be prasmės nugarėdavo į Alytų. Paskelbė, kad organizuojamas antrasis pulkas, o pulke tėra tik vienas vadas — pulkininkas Liatukas. Kalbama apie gudų pulkus. Bet iš tikrųjų yra tikrai rusų karininkai šalia Kondratavičiaus. Iš kur gudų pulkams rezervai Lietuvoje? Taip ir gyvename jau visą mėnesį su švininių kareivėlių kariuomene.

Jaunas vyras įsikarščiavo. Jo rankų mostai pasidarė aštrūs. Kategorišku tonu jis pasakė savo nuomonę — lyg kirste nukirto:

— Aš, pavyzdžiui, neisiu mankštintis į kažkokią sudurstyta karo mokyklą, kada man rankos niežti stvertis už ginklo. Tą pat jaučia visi karininkai.

* KULTŪRINIS PUSLAPIS *

DVI MOTERYS LIETUVOJE

DVIMOTERYS, kurių veidai kiekvienam atidžiam skaitytojui daug gali pasakyti, jeigu atsidėjęs stebės tuos veidus.

Kairėje žilagalvė Julija Biliūnienė-Matijošaitienė, o prie jos prisiglaudus dar prieškariniais laikais Lietuvoje plačiai žinoma akloji dainininkė Beatričė Grincevičiūtė. Šimtais lankydavo lietuviai jos koncertus, stebėjos jos gražiu balsu ir, kas svarbiausia, gerėjos neįprastu jos nuoširdumo, atliekant dainas. Likimas ją nuskrautė, ji buvo neregė, bet turėjo puikų balsą ir gilų troškimą nugalėti savo likimą ir pasireikšti dainoje. Ji tebėra gyva, bet jau nesigirdi, kad šiandien dar dainuotų. Ji nutilo, kaip ir daugybė gražiabalsių solisčių. Negailestingas laikas uždeda savo pėdsakus kiekvienam, ar jis būtų šloks, ar toks. Tačiau žiūrėdami į jos atvaizdą lietuviai, ne vienas, o daugelis, pajus dėkingumą šiai dainininkei, kuri anais laikais privertė jo širdį jautriai plakti ir sužadino švelnias nuotaikas.

Bet Julija Biliūnienė jau iš tolimos epochos atėjo ir štai pasiliko gyvųjų tarpe. Nuostabu, kad ji dar gyvena. O ji gyvena neabejotina, kad tais ypatingais atsiminimais, kurie iš jos širdies ir šiais pasikeitusių laikais negalėjo dingti.

Ji buvo žmona lietuvių klasiko rašytojo Jono Biliūno. Dabar pasidarė jau nupigintas lietuvių tarpe klasiko vardas. Šiuo vardu apdalinami ir čia pat greta mūsų gyvenantieji rašytojai, nešykštima klasiko vardo ir ten Lietuvoje. Nepaisoma dažnokai, kokia rašytojo vertė, koki pėdsaką savo kūryba jis paliko mūsų raštinioje. Jeigu tik jis saviškis, jeigu tik ištikimas, tai lengva ranka jam įteikiamas tasai išpudingas klasiko vardas.

Julija Biliūnienė-Matijošaitienė ir Beatričė Grincevičiūtė

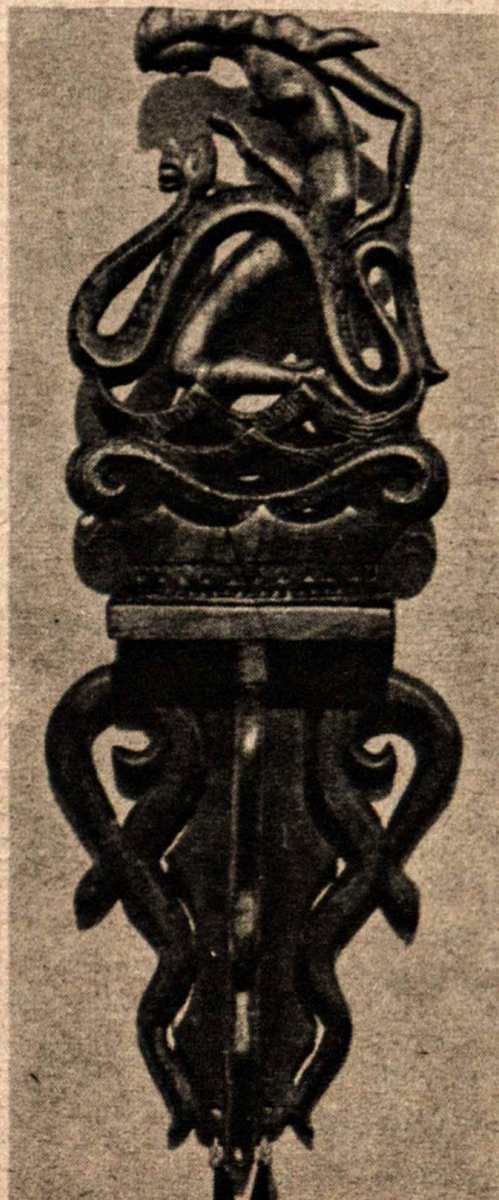
Jonas Biliūnas jau senai-senai rašė. Laiko tekmeje jau dingo anų tolimų laikų nuotaikos ir gali būti šiandien nepilnai suprantamas šio nuostabaus autoriaus jautrumas, koku jis aprašė savo Brisių, kaip jis vaiz-

davo "Liūdną pasaką". Siandieninis žmogus nebėra šitaip jautrus tokioms mažytėms nelaimėms, kokios praslinkdavo pro rašytojo akis.

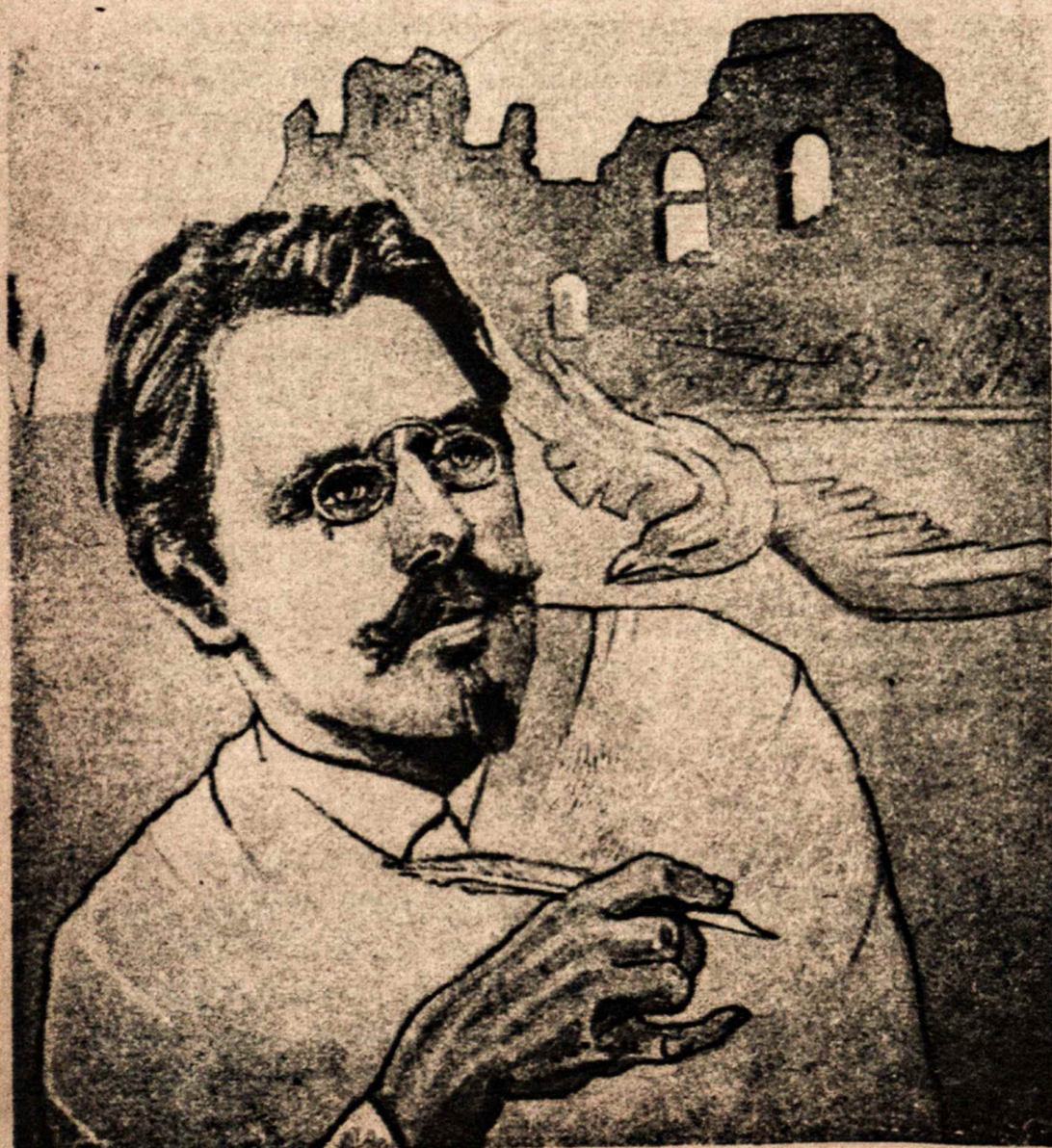
Jo raštų lapų skaičius nedidokas. Bet jų nenustelbia didžiuliai tomai, jo vaizdai nenublunka ir greta pačiu puošniausiu stiliumi ir lakiausia kūrybine fantazija žėrinčių veikalų. Lekia į raštinios turgų tomai po tomų, kraunasi knygų stirtos, o Jono Biliūno kuklūs raštai vis priekyje, vis tebėra arti lietuvių skaitytojo širdies.

Taigi... Jono Biliūno senai nebėra, jis mirė 1907 metais, sulaukęs vos 28 metų amžiaus. Maža metų skyrė likimas jo literatūriniam darbui. Jis nespėjo išplėsti savo jėgų ir nesuskubo įgauti didžiojo pasitikėjimo savo jėgomis, kas kūrėjui taip svarbu. Neišpasakytai gaila, kad tiek nedaug mes jo dar bū šiandien turime.

Julija liko našluti ilgiems dešimtmečiams, užsidariusi, viešina, saugodama išidėmėtiną asmens taurųjį atminimą, kol pagaliau žymaus Lietuvoje pedagogo Matijošaičio draugėje, rado paguodą. Ji baigusi aną epochą, kurioje su Jonu Biliūno gyveno, štai nuostabiausiu būdu persikėlė į šiandieninį gyvenimą. Ties jos atvaizdu ne vienas susimastys....

V. LIAUKUS - EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ.

Rašytojas Jonas Biliūnas.

Adomas Varnas

TORONTO NEPAPRASTAI SPARČIAI AUGA

Dabartinio metu Toronto gyventojų skaičius, įskaitant ir priemiesčius jau pasiekė dviejų milijonų. Bet pastebima, jog kai kurios Toronto miesto dalys plečiasi greičiau, o kitos kiek lėčiau. Paimkim pavyzdžiui Scarborough miesto dalį, ten 1941 metais buvo vos 24, 000 gyventojų, o dabar ten jau yra 334, 000 žmonių. Bet pagrindinis Toronto centras, nors ir auga, bet toli gražu ne taip greitai, padidėjo tik 4%, buvo 686, 000, dabar gi 712, 000 tėra iki šių dienų.

Ypatingai daug žmonių atsikėlė gyventi Toronto po antrojo pasaulinio karo. Šio miesto vadovybė buvo priversta susirūpinti naujo miesto planavimu ir naujomis didesnio masto statybomis. Vandens tiekimas, o lygiai ir kanalizacija buvo pertvarkoma ir pritaikoma didesniems reikalavimams. Visai atskira problema, tai susisiekimo sistemos išplėtimas, reikėjo statyti naujus greituosius kelius, požeminius traukinius įrengti ir geležinkelio tinklą pritaikyti padidėjusiems reikalavimams. Kaip tik dabar rūpinamasi nauju areouostu Pickeringo srityje.

• ALBERTOS provincija priėmė įstatymą, kuris draudžia parduoti žemes privatiems asmenims iš svetimų kraštų. Tai jau penktoji Kanados provincija, kuri tokį įstatymą dabar turi. Šis įstatymas liečia ir tokias korporacijas, kurių 75% kapitalo yra svetimšalių rankose.

Jau senai Kanadoje susirūpinta, kad daug šios šalies žemės plotų pereina į svetimšalių, ypač JAV piliečių rankas. Daugumas Kanados provincijų, net esančių toliau į šiaurę ar vakaruose, pastebėjo, kad svetimšaliai stengiasi supirkti Kanados žemės plotus statyboms, o taip pat ir pramonės tikslams. Kai kurios provincijos net nenori, kad kitų provincijų piliečiai pirktų jų žemės. Valdžios 1973. V. 30

įstaigos pastaruoju metu daro kliutis, jeigu svetimoms valstybės pilietis nori pirkti Kanadoje žemės sklypus. Mažiau trukdymų daroma tiems, kurie perka visai nedidelius sklypus. Ypatingai šiuo reikalu rūpinasi Ontario provincija, kur kaip tik nemaža gyventojų yra kilę iš JAV artimųjų steitų. Bet ten dar nėra taikomi griežti reikalavimai, kaip kitose provincijose.

• KANADOJE vynas darosi vis labiau populiarus. Anksčiau daugumas kanadiečių gerdavo arba alų, arba stipriuosius gėrimus. O paskutinio dešimtmečio bėgyje vis daugiau vartojamas vinas. Įvairių rūšių vyno įvežimas iš kitų kraštų vis didėja. Daugiausia vyno įvežama iš Prancūzijos, bet nemaža vyno jau įgabenama iš Italijos, Vokietijos, Afrikos ir net iš Australijos. Bet vietos pramoninkai, matydami, kad vis didėja, pradėjo platesniu mastu gaminti vietinius vynus, kurie labai dažnai sėkmingai konkuruoja su svetimų kraštų vynu rūšimis. Dabar Kanados vyno gamintojai didžiuojasi, kad jų gaminiai

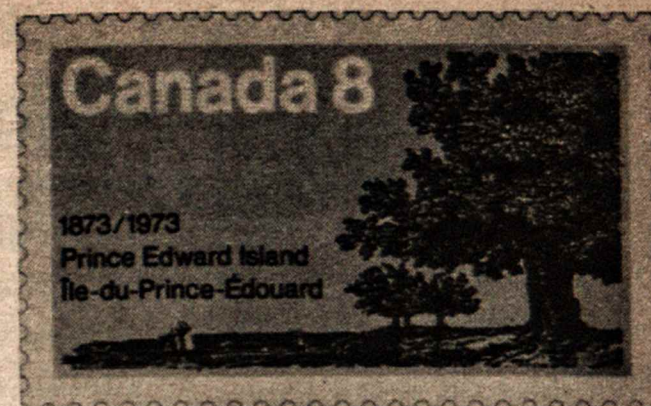
gavo prizus ir aukso medalius tarptautinėse parodose, kaip Amerikoje, taip lygiai ir Europoje. Tuo tarpu kanadiečiai į metus vyno išgeria po vieną galioną kiekvienam gyventojui, Kalifornijoje išgeriama keturi galionai, bet Prancūzijoje kiekvienam gyventojui tenka po 30 galionų.

• TELEFONŲ susisiekimo tolimomis vietovėmis yra labai patogus. Bet daugelis naudodami tolimiems pasikalbėjimams telefoną, turėtų atsiminti kad tuo atsitikimu, kada skambina betelefonistės patarnavimo-tiesiog susijungiant, pasikalbėjimai esti pigesni. Tai reikėtų atsiminti.

• GYDYTOJŲ uždarbiai Kanadoje nuo 1960 iki 1970 metų pakilo dvigubai. Ir dabar šios šalies gydytojai uždirba daugiau, negu kiti specialistai. Jų metinis uždarbis dabartiniu metu apskaičiuojamas iki \$37, 500. Bet ir dantų gydytojai čia puikiai verčiasi, jų metinis uždarbis esąs iki \$25, 259. Bugalterijos-knygvedybų specialistai į metus uždirba \$16, 067, teisininkai-advokatai \$23, 399, inžinieriai ir architektai-\$21, 557.

• KANADOS miestų reikalams skirtoji konferencija šaukiama Ontario ad-

NAUJI
KANADOS
PAŠTO
ŽENKLAI

ministracijos iniciatyva. Šioje konferencijoje pakviesti dalyvauti netik atskirų provincijų atstovais, bet ir federalinės vyriausybės nariai iš Ottawos. Konferencija įvyks gegužės 28 ir 29 dienomis, Trent universiteto patalpose Petersborough ir bus skirta įvairioms miestų dabartinės būklės problemoms svarstyti.

• KANADOS kalėjimose senubaustųjų skaičius pastoviai didėja. Pastaruoju metu kalinių skaičius padidėjo net 13, 3%. Tas padidėjimas tuo reikšmingas, kad jis pasireiškė tik vienu 1972 metų bėgyje. Bendras Kanados kalinių skaičius balandžio 24 dieną buvo - 8, 888. Kalinių skaičius kasmet vis auga, tik 1969 metais buvo pastebėta jų šioks toks sumažėjimas.

Aplamai Kanados kalėjimuose tvarka nėra pakankamai gera. Vis dažniau pasitaikantieji kalinių skundai ir neramumai, kelia nerimą. O dar blogiau, kad iš kalėjimų daž-

nokai pabėga sunkūs nusikaltėliai ir čia pat atlieka naujus nusizengimus. Kai kuriuose kalėjimuose sargybos nėra pakankamos ir kaliniams pabėgti susidaro galimūmų, Bet lygiai kaliniai pabėga ir iš labiausia saugomų kalėjimų, kas atsitiko visai neseniai.

• KANADA užmezgė diplomatinius santykius su Saudi Arabija. Ambasadorius paskirtas Jacques Gignaca.

• TABAKO augintojai Kanadoje vis gauna daugiau užsakymų, tad jiems leista padidinti tabako auginimo plotą 19, 000 akrų. Tabako derlius tuo būdu šiais metais turėtų padidėti net 50%. Didžiosios tabako supirkimo kompanijos jau susitarė su augintojais, kad mokės 72 su puse centų už svarą. Didelė dalis Kanadoje auginamo tabako kiekviena metais eksportuojama į užsienį.

• SHARP, užsienio reikalų ministeris, pareiškė, kad visos valstybės, kurios dalyvauja Vietnamo kontrolės komisijoje, bus priverstos apmokėti savo dalinių išlaidas. Pradžioje buvo sudarytas bendras karo dalinių išlaikymo fondas, bet jis pasibaigė. Kanada jau sutiko savo karo dalinių išlaidas padengti, o kitos trys valstybės, dalyvaujančios šioje komisijoje atsakymo dar nedavė.

• TORONTO gyventojai gavo malonią žinią, kad už nejudomąjį turtą jiems teks mokėti kiek mažesnius mokesčius. Tai pirmas po paskutinio karo žymesnis mokesčių sumažinimas.

• KANADOJE buvo dabar pagaminti 22 kino filmai. Tačiau filmų gamybos priežiūros komitetas sudaro, kad tik pora filmų tėra vertų plačiau demonstruoti. Kiti visi apibūdinti, kaip ne visai nusisekusieji.

KANADOS JAUTUKAI AUGINAMI MĖSAI. Nekalti gyvuliai nenumano, kad dabar virto politikų svarstymų objektu. Foto neg. Ontario Agriculture.

Maskvos profesorius A. Pokrovskis viename leidinyje suglaustai atsako į kai kuriuos svarbius sveikatos palaikymui klausimus.

Pirmas klausimas, žinoma, tai maitinimosi reikalai. Jis tuč tuojau pastebi, kad šiais laikais žmonės per daug valgo. Jie užmiršta apie reikalą kartais susilaikyti.

Profesorius ypatingai iškelia šių laikų negerovę, tai problemą hipodinamikos, arba kitais žodžiais – judėjimo stoka, nepakankamas naudojimas savo raumenų ir visos kūno sistemos. Kodėl mes vengiame vaikščioti? – klausia profesorius. Žmogus dabar siekia patogumų, jam reikalingas centralinis šildymas, asmeninis automobilis, dujos, vandentiekis, o tai visa atpaluoja žmogų nuo reikalo daugiau pačiam dirbti. Užmirštama kad tai neigiamai atsiliepią į visą mūsų saviąją ir kūno funkcijos tolydžio sulėtėja. Nereikia nei vandeni atsienešti, nereikia malkas skaldyti, nebūtina pasirūpinti kuro atsargomis, kaip būdavo anksčiau. Nebereikia ir ugnį įžiebt, pakanka tik paspausti "guzikėlį".

Maitindamiesi, mes gauname apsčiai kalorijų, o jų nesunaudojame. Kalta hipodinamika. Žmogus ap-

snusta, sensta, darosi nepaslankus ir daug kam gyvenime abejingas.

Dabar bėda, kai perdidelis kūno svoris. O atsiminkim, kad dar devyniolikto šimtmečio pilno kūno sudėjimo asmuo buvo laikomas labai sveikas.

Dabartinis žmogaus gyvenimo būdas toks, kad perdidelis jo kūno svoris darosi labai nepageidaujamas. Ne tik tai kludo darbui, bet ir sumenkina gerą nuotaiką, bet tiesiog kenkia visai jo organizmo sistemai. Žmogus palinksta į tinginiavimą ne tik fiziškai, bet ir dvasiniu požiūriu. Jo kūnas darosi neatsparus įvairioms ligoms ir infekcijoms. Širdies, kraujo indų ir arterio – sklerozės neigiami reiškiniai tokiam žmogui sudaro teisioginį pavojų.

Bet nuo riebumo atsipalaiduoti besistengiant negalima save kankinti badavimais. Tuo būdu susidaro tiesioginis pavojus sveikatai. Lygiai kenksmingi siūlymai vartoti per daug turtingą proteinais maistą.

Tarp kitko, yra žmonių, kurie nuo visų negerovių tikisi išsigelbėti, vartodami žalią, nevirtą maistą. Suprantama, švieži vaisiai, uogos, kai kurios daržovės naudingesnės žalios, negu jos būtų virtos, džiovintos ar kitaip paruoštos. Bet

absurdas būtų duoną pakęsti, tiesiog grūdais.

Dar yra tokios idėjos, kad badavimu galima išgydyti kai kurias ligas. Manydamas, kad maisto racionavimas būtinas kasdieniniam gyvenime, jis pasisako prieš ilgalaikį badavimą. Badavimo šalininkų buvo visada, net labai senais laikais. Jie tvirtindavo, kad badaudamas, žmogus išvalo savo vidurius, atspalaiduoja nuo tam tikrų rūgščių ir gleivių žarnose. Čia tėra tik dalis teisybės. Jeigu būtų galima savo kūno sistemoje sudeginti nereikalingas, gal kenksmingas liekanas, tai tokia procedūra galėtų būti naudinga tik tuo atveju, jeigu ją galima būtų tiksliai reguliuoti. Bet taip nėra. Organizmas reikalauja nuolatinio medžiagų papildymo. Jeigu organizmas to negauna, jis varginamas ir priverstas sunaudoti turėtas atsargas. Badaudamas žmogus ne visada atsipalaiduoja nuo turėtų ligų, bet po badavimo dažniausia turi iš naujo gydytis.

Mitybos klausimas pastariesiais laikais pasidarė ypatingai sudėtingas. Šiandien labai sunku gauti pilnaverčius produktus. O žmogui reikalingi įvairių rūšių produktai. Tik įvairus maistas gali palaikyti žmogaus organizmą

gerame stovyje. Dar atsiminkim, kad reikalinga žmogui įvairių vitaminų, be kurių kūnas silpnėja. O produktai, kuriuos vartoja miestogysventojai dažnai esti tokie stovyje, kad juose jau nėra vitaminų, tie vitaminai dėl produktų netinkamo laikymo, ar jų pasenimo senai jau suardyti. Į tokį klausimą trumpai sunku atsakyti. Bendrai tik bus labai svarbu žinoti, jeigu besirūpindami sveikata, gerai prižiūrėsime maisto kokybę. Netik svarbu suvartoti vienokius ar kitokius produktus, bet dar svarbiau žinoti, jog tie produktai švieži ir tinkamai laikyti.

SENIAUSIAS ŽEMĖJE BŪSTAS

Prieš keletą metų prancūzų archeologų ekspedicija, vadovaujama Anri de Liūmlėjaus, netoli Terra Anata bulvaru Nicoje tyrinėjo gerai išsilaikiusias senovinių stovyklų liekanas. Jos rastos Mindelio ledyninio periodo pabaigos (maždaug prieš 300 tūkst. metų) sluoksniuose ir, galbūt, susijusios su neandertaliečiais.

Stovyklos buvo išsidėsčiusios nedideliame Viduržemio jūros užutekyje, kurio lygis tada buvo 20 m aukštesnis už dabartinį. Žiedadulkių ir kriauklių liekanos rodo, kad klimatas buvo gerokai vėsesnis ir drėgnesnis, negu dabar.

Žmonės kūrėsi kopoje, rėvoje ar paplūdimyje. Ištiesusių ovalų formos laikinų būstų pėdsakai yra nuo 8 iki 15 m ilgio ir nuo 4 iki 6 m pločio. Kontūrai buvo išaiškinti pagal į smėlį įkalutų sienų žardų atspaudos. Vienas seniausių būstų taip pat ovalinis, tankiai apdėtas akmenimis. Vidurinėje linijoje rasti stulpų pėdsakai. Stogas, matyt, buvo dvišlaitis, su žirgeliu per vidurį.

Kiekvieno būsto centre buvo židinys. Tai arba nedidukas grindinys, arba 30–60 cm skersmens negili duobė, pripildyta pelenų ir anglių. Senesnių židinių dar niekur nerasta. Į šiaurės vakarus nuo židinių stovėjo neaukštos sienos, sukrautos iš akmenų arba žvirgždo. Jos

PAVASARIO SVEČIAI

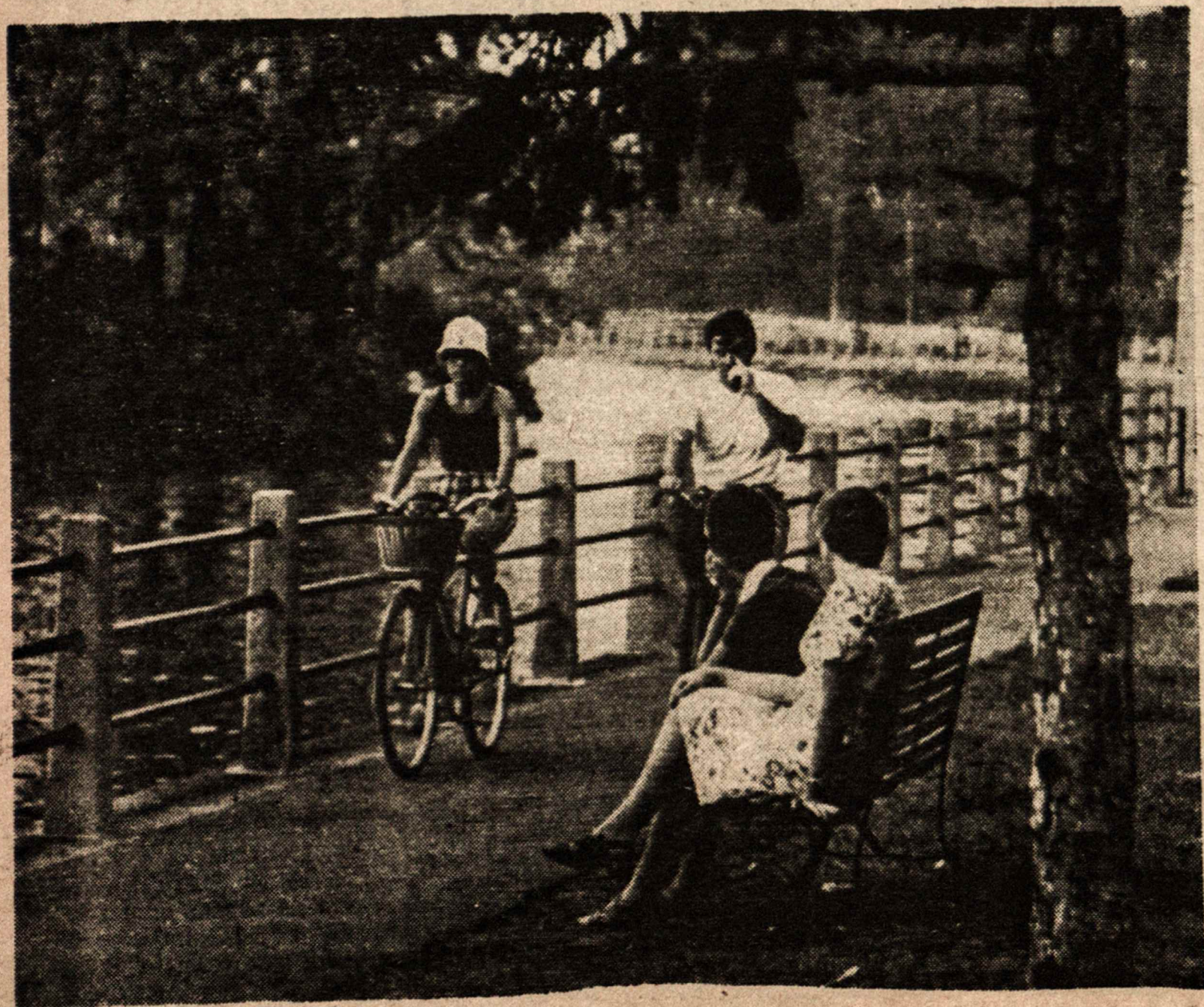
saugojo ugnį nuo vėjo.

Šių dienų Nicos ir jos apylinkių teritorijoje žmonės medžiojo kilniuosius elnus, pietų dramblis, šernus, akmeninius ožius, Merko raganosius, laukinius jaučius, taip pat triušius, paukščius, vėžlius, graužikus. Visų šių gyvūnų kaulų rasta būstuose ir šalia jų. Jūros maisto atsargos mažai buvo vartojamos. Stovyklose rasta šiek tiek austrų, midijų, šukučių kriauklių ir žuvų kaulų.

Būstuose ne tik būdavo dorojamas laimikis ir ruošiamas valgis, bet ir gaminami kelių rūšių primityvūs ginklai iš įvairių pakrantėje surinktų akmenu.

• DU italų spaudos veikėjai N. Valentini ir Klara Maglio, reikia manyti, siekdami sensacijos, sugalvojo išprovokuoti katalikų kunigus, kurie buvo priversti pasisakyti seksualiniais klausimais. Minėtieji autoriai, nors buvo netikintieji, bet eidavo pas kunigus išpažinties, pasakodavo savo "nuodėmes" ir prašydavo patarimų seksualiniais klausimais. Svarbiausia, jie visas tas išpažintis įreikordavo, o vėliau iš tokiu būdu gautos medžiagos, jie parašė ir išleido knygą. Tokiu būdu jie aplankė ir atliko išpažintis 636 kunigams. Savo leidinyje tie autoriai bando įrodyti, kad dabartiniai kunigai esą atsilikę nuo aktualių gyvenimo problemų. Tokiu neleistinu būdu išgautus kunigų pasisakymus jie vadina sociologinio pobūdžio tyrinėjimais. Vatikanas labai griežtai į tai reagavo ir minėtų autorių darbą pavadinė nemoraliniu ir smerktinu veikimu.

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

Žmonės pasiilgę saulės ir tyro oro.

VIKTORAS PETRAVIČIUS

Ganykloje.

AUSTRALIOS GENČIŲ PIRŠLYBOS

Manoma, kad civilizacijos vystymasis daro žmogaus gyvenimą sudėtingesni. Daugelis, kurie mūsų problemoms atrodo paprasti ir aiškūs, tampa vis komplikotesni. Tačiau vedybų srityje – viskas atvirkščiai: labiau atsilikusių tautų vedybų papročiai kur kas sudėtingesni. Priežastis labai paprasta: genčiai, gyvenančiai primykštės bendruomenės sąlygomis, vedybos yra ne tiek asmeninis, kiek visuomeninis įvykis. Pavyzdžiui imkime ir Australijos aborigenus.

Čia jaunuolis, visų pirma, žinojo, kad gražios, darbščios nuotakos jis vargu ar gali tikėtis. Tokios nuotakos atitekdavo (antrąją ar trečiąją žmoną) įtakingiausiems giminių nariams, vyrams, irrodiusiems savo kario ir medžiotojo talentą. Žinoma, toks "jaunikis" paprastai būdavo nebejaunas. Ką

padarysi: kol išsikovoji autoritetą gentainių tarpe prabėga daug metų!

Tačiau ir gerbiamiausiems genties vyrams išsirinkti nuotaką buvo gana sudėtinga. Vedybinio požiūriu kiekviena gentis dalijosi į dvi dalis (tyrinėtojai jas vadina fratrijomis). Vedybos fratrijos viduje buvo draudžiamos. Sukurti šeimą galėjai tik su kitos fratrijos žmogum. Bet ir tai dar ne viskas. Kiekviena fratrija taip pat dalijosi į keletą dalių (paprastai – į dvi; jas vadina vedybinėmis klasėmis). Pagaliau kai kuriose gentyse ir klasės dar skirstėsi į dvi dalis, taip kad iš viso jų būdavo jau aštuonios.

Šių klasių santykiai buvo labai sudėtingi, smulkiai jų čia nenagrinėsime. Pasakysime tik tai, kad praktiškai buvo du vedybų tipai: arabana ir dieri. (Taip mokslininkai juos pavadino pagal genčių pa-

vadimus.) Arabana tipo vedybos – kai būdavo pasiūlyta motinos brolio dukrai, dieri tipo – "motinos motinos brolio dukros dukrai". Pirmuoju atveju buvo keturios klasės, o antruoju – aštuonios.

(Nukelta į 13 psl.)

MIRTIS IR GYVENIMAS

Talesas iš Mileto (625-540 m. pr. m. e.), filosofas ir matematikas, skelbė, kad tarp gyvenimo ir mirties nėra jokio skirtumo. Kažkas jo paklausė:

– Tai kodėl nemirštate?
– Todėl, kad nėra jokio skirtumo.

HONORARAS

– Kodėl tu toks linksmas? Kas nutiko? – paklausė pilietis išeinančiojo iš restorano.

– Valgiau, geriau ir ničnleko nesumokėjau.
– Kaip tai?
– Papasakojau padavėjai anekdotą, ir ji tiek kvatojo, jog užmiršo paimti pinigų.

Tai išgirdęs antrasis pilietis nuėjo į restoraną, užsisakė pavalgyti ir pradėjo pasakoti padavėjai anekdotus. Pasakojo taip juokingai, kad padavėjas vos nesprogo iš juoko. Kai pagaliau ji nurimo, jis pasakė:

– Prašom duoti man gražios.

– Miauu... Iš mano akinių matot, kadaš mokslinčius. Tai, miauu-miauu... šaukiu kitus mokslinčius. Atsilepkit bent du-trys ir mes sudarysim intelektualų asociaciją. Rengsime akademijos, save aukštinsim, kitus menkinsim ir kad veiksim savo garbei tai veiksim – miauu-miauu-miauu...

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

PRADANT NUO **\$595⁰⁰**

Išvykimo datos: gegužės 17, 31, birželio 14, 21, 28, liepos 5, 12, 19, 26, rugpjūčio 2, 9, 16, rugsėjo 6, 13, spalio 4 dienomis.

Lankoma Maskva, Vilnius, Druskininkai, Trakai ir Kaunas.

PUIKUS SUSIJUNGIMAS SU MONTREALIJ IŠ VISŲ DIDŽIŲJŲ KANADOS IR USA MIESTŲ.

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Jau pratomas vietų ribotumas!

Parūpiname dokumentus JŪSŲ GIMINEMS išsikviesti iš Lietuvos. Siunčiame siuntinius ir automobilius į Lietuvą. Rašykite anglų kalba:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL 131, P.Q. – CANADA

TEL.: 844-5292 844-5662

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3823

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekiamą greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

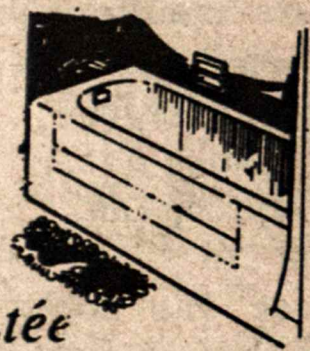
TEL:
366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtys. Sav. G. Desrochers

Jetté & Frères

VISKAS – MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnuoma vimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriai.

140-2e AVENUE - 366-0330

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remodeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal.

Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

(vairi industrinė ir komercinė statyba ir dažymas. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis.)

Skambinkite visokiais atvejais tele fonas: 366-6237, 3896.

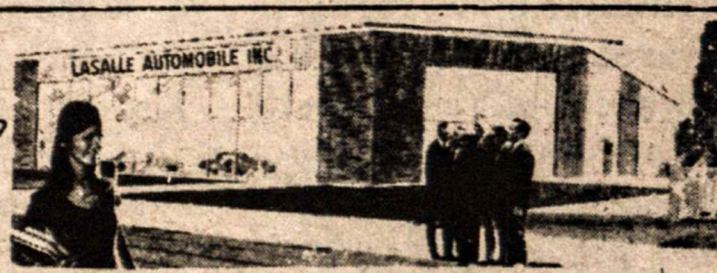
LaSalle

AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
Président

PARDAVIMAS

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 355-3364

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.p.p.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais "TALKA" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5% %
šėrus ir sutaupas	6% %
už vieno metų terminuotus indėlius	7% %
ir 3 metams 7 1/2 %	

Duodame:

asmenines paskolas iš	10% %
nekiln. turto paskolas iš	8 1/2 %

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$3,300,000.

LIETUVIŲ NAMŲ HAMILTONE NARIAMS PRANEŠIMAS

Lietuvių Namų Hamiltono Valdyba savo 1973 m. gegužės mėnesio 5 d. posėdyje nutarė pranešti šiuos nutarimus:

1. Valdyba šiame posėdyje už vieną akciją paskyrė prirašyti 1973 m. gegužės 31 d. narių asmeniškos sąskaitose po \$120.00 kapitalo padidėjimo (capital gain). Nariams šių pinigų prie savo asmeniško pajamų, apskaičiuojant valdžiai mokesčius, pridėti nereikės.

2. Valdyba patvirtino dabartinę Lietuvių Namų Bendrovės akcijos vertę, kurios pardavimo kaina yra \$28.00.

3. Nariai, norintieji dabar atsiimti jiems priklausančius dividendus, palūkanas už juos, geros valios skolą nariams/Good Will/ ir kapitalo padidėjimą/Capital Gain/, prašomi rašyti pareiškimus Lietuvių Namų Hamiltono Valdybai ir siųsti šiuo adresu:

Mr. S. Bakšys,
38 Stanley Ave.,
Hamilton, Ont.
L8P 2L1

Jei kas norėtų gauti visus pinigus ir už akcijas, prašome kitoje jos pusėje dešinėje apačioje pasirašyti pilną vardą ir pavardę taip, kaip ji įrašyta akcijoje. Ten pat kairėje turi pasirašyti liudininkas, o apačioje jo parašo įskaitomai turi būti įrašyta liudininko vardas, pavardė ir adresas. Tokiu būdu pasirašytas akcijas prašome siųsti S. Bakšiui ar šio laiško minėtu adresu. Akcijas prašome siųsti registruotu paštu.

4. Nariai, kurie rašys pareiškimus pinigų atsiėmi-

mui, maloniai prašomi jų čekių apskaičiavimui, paraišymui ir išsiuntimui duoti buhalterui iki šešių savaitių laiko, nes iš viso yra apie 450 narių, o Valdyba neturi apmokamo tarnautojo ir jo samdyti nėra nutarusi. Jeigu daugumas narių tuo pačiu laiku parašys pareiškimus, buhalterui nebus įmanoma juos visus greitai patenkinti.

5. Pranešame LN narių dėmesiui, kad Valdyba yra nutarusi už šiuos metus palūkanų už laikomus LN Bendrovėje pinigus nemokėti.

Lietuvių Namų Hamiltono Akcinės Bendrovės Valdyba.

HAMILTON ŠEIMOS ŠVENTĖ

Gegužės 6 dieną skaitlingas būrys prietelių buvo suruošę pagerbtuves St. Karalėnui, jo vardo dienos, gimtadienio ir pensijon išėjimo progą. Jo pilnas butas prigūžėjo viešnių ir svečių, nešiniuosavus "puodus". Susirinkusiųjų vardu solenizantą pasveikino A. Patamsis ir buvę bendradarbiai Lietuvoje—V. Sakas ir J. Budnikas. Popietės kaltninkas nuoširdžiai dėkojo už malonią staigmeną ir dovaną nelabai norėdamas sutikti už per ankstyvą jo nurašymą į "nuostolius". St. Karalėnas — stiprios sveikatos, ramaus ir šalto būdo, pilnas humoro ir tvirtų patriotinių nuotalkų vietos liet. B-nės narys. Lietuvoje buvo labai pareigingas valstybės tarnautojas. Čia užaugino du sūnus jau baigiančius siekti aukštojo mokslo. Pagerbtuvių iniciatoriais buvo L. Klevo ir A. Patamsio šeimos. Labai maloniai buvo praleista sekmadi-

MOTINOS DIENOS minėjimas rengtas St. Catharines Apylinkės Valdybos gegužės 13 d. praėjo motiniška dvasia, ir mellė.

Minėjimas pradėtas Pamaldomis, kurias atnašavo ir pamokslo pasakė Tėv. Ivanalis Liauba O. F. M.

Tuoju po Pamaldų čia pat prasidėjo pats minėjimas, kuri atidarė pirm. K. Šukienė. Savo išangoj K. Šukienė prisiminė žuvusias, kenčiančias Motinos Tėvynėje, Sibire, ir laisvajame pasaulyje, ir prašė atsiltojimu jas visas prisiminti. Esančioms salėje motinoms kiekvienai įteikta po gėlę. Pirminkė prisiminė ir ta garbinga Motina kurią savo sūnų užaugino ir paaugojo už Lietuvos Laisvę susideginimui, tai yra (Romo Kalantos Motina). Baigiant savo žodį ji pakvietė Valdilute Šetikaite. Ji savo teisingai lietuvišką tarseną, pabrėžė, kad Motina netikėtai šeimoje yra garbinga ir kantri: bet ir Tautoje. Lietuvos Motina užaugina ir išleidžia į pasaulį garbingiausius savo sūnus, Diplomatus, Politikus, Poetus, Menininkus, Kovotojus, Prezidentus. Tai vis motinos dėka, jos kantrybė ir pasiaukojimas.

Meno programa, kuria paruošė St. Zubrickienė, susidėjo iš keturių dalių, šokių, deklamacijų ir muzikos. Labiausia publika nustebino jauna pranešėja, Nida Zubrickaitė, minėtos St. Zubrickienės dukterė. Mergaitė yra talentinga, ji savo gražia lietuvių kalba džiugino visus.

Kor.

nio popietė.

SEKMINGAS BIZNIS

J. Adomaskas, partnerystės pagrindu Hamiltono turėjęs viešbutį — alaus užėigą, dabar yra nusipirkęs savo jėgomis tokį pat biznį Stratford mieste "Dominion House" vardu. Biznis labai gerai sekasi, todėl randa reikalo jo patalpas praplėsti, taip, kad rudienio žada ten persikelti gyventi su visa šeima. Stratfordo miestas nėra Kanados didmiestis, tačiau pasižymėjęs tuo, kad čia kasmet vyksta Šekspearo veikalų pastatymai. Festivaliai labai gausūs skait-

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5 3/4% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6 1/2% už 1 m. term. dep.
7 1/4% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8% už mortgičius

Kapitalas — šeši milijonai dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBE apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000. Nemokamas čekių patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723. Toronto 3, Ontario.

london, ont.

IŠ MOKYKLOS VEIKLOS

Londono lietuvių šeštadieninė mokykla š/m. gegužės mėn. 13 d. pabaigė 21-šios mokslo metų ir gražiai paminėjo Motinos Dieną. Kadangi, kaip tradiciją, Motinos Dienos minėjimą mokykla ruošia visai Londono lietuvių apylinkėi, tai mokykla pasikvietė ir kitą organizuotą jaunimą į talką. Gražią kalbą pasakė studentas Saulius Draudėvičius, tikrai subtyliai ir pasigerėtinai padainavo keletą lietuviškų dainų studenčių kvartetas "Rasa", nuotaikingai pagrojo lietuviškos muzikos pyne jaunimo orkestras "Suktinis" ir šauniai pašokopora tautinių šokių "Jaunoji Baltija". Žinoma, džiugino mamytės ir mokyklos mokinių pasirodymai.

Mokykla kas kartą vis populiariau ir susilaukia vis naujų rėmėjų bei globėjų. Nuolat mokyklą remia ne tik organizacijos, bet ir pavieniai asmenys, jų tarpe pažymėtinas dr. Antanas Kaveckas, kuriam visi mokiniai nusiuntė raštišką padėką.

Parapijos lėšų telkimo Komitetas mokyklai paskyrė 400 dolerių, o mokyklos bibliotekai užsakė už 225

lingi žiūrovais, kad dažnai pritrūksta įėjimo biļietų. Čia dažnai atvyksta ir lietuvių iš JAV. Lietuviai atvykę į Dominion House užėigą bus maloniai priimti.

dol. visus Lietuvių Enciklopedijos tomus.

Bankelis "Talka" mokykla parėmė 200-ties dolerių, o lietuvių Kat. Moterų D-jos Londono skyrius 100 dol.

Visiems rėmėjams paklauso gili padėka.

L. E - tas.

SKAUTAMS

ISLYDĖJOME

SKAUTIŠKĄ ŠEIMĄ

Paskaut. Algimantas Eimantas, ilgesnį laiką reiškęsis Londono lietuvių skautų vietininkijoje, kaip federalinės valdžios tarnautojas iš Londono iškelstas į Winnipegą, Manito provincijon. Su juo išskelias ir žmona — paskaut. E. rutė Eimantienė, Londono lietuvių skautų vietininkijos skautų vadovė.

Vietininkijos vadovybė ir kiti skautininkai išvykstantiems suruošė kuklias išleistuves ir atminimui įteikė gražią poezijos knygą, "Lietuvių Poezija Išeivijoje 1945-1971 m."

Išvykstantiems palinkėta geriausios sėkmės. Kadangi, kaip žinoma, Winnipeg nėra oficialiai vietininkijos lietuvių skautų vienetų, tai linkėjimuose būta užuominų, kad paskautininkai Eimantai pamėgintų įkurti Kanados lietuvių rajone naują skautų vienetą. Gal ir nejuokaujant pabrėžta, kad pradžią jie lyg ir turėtų: be jų abiejų — paskautininkų visi trys jų sūneliai yra veiklūs vilkiukai.

Londoniškis.

KAIP BUVO LIETUVOJŲ ĮVESTI SAVI PINIGAI

Neaišku, kodėl Lietuvoje neatsirado finansininkų, kurie būtų drįsę laiku atsikratyti svetimos valiutos. Tai buvo skaudi finansinė klaida, kuri padarė mūsų tautos ūkiui milijoninius nuostolius. Buvo ir tokiu prekybininkų, bankininkų ir net ministrų, kurie palaikė bevertes, markes, nes iš jų turėjo gražaus pelno, tai nenorėjo, kad būtų įvesta lietuviška valiuta.

Pirmiausia pinigų reikalavimus susirūpino Vidaus reikalų ministras Kazimieras Oleka. Jis prikalbino Žemės ūkio ministrą Joną Aleksą ir reikalavimą iškėlė Ministerių kabineto posėdyje. Bet reformai buvo priešingas Finansų ministras Jonas Dobkevičius, kuris tam pasiūlymui nedavė eišos. Pagaliau Valstiečių liaudininkų partijos atstovai iškėlė griežtą interpeliaciją / paklausimą raštu / savos valiutos įvedimo reikalui, kuri buvo svarstoma Seime 1922 m. liepos mėn. Visos frakcijos vieningai pasisakė už reikalą reformuoti valiutą ir Finansų ministrui J. Dobkevičiui pareiškė nepasitikėjimą. Finansų ministerių buvo pakviestas Vytautas Petrušis. St. Seimas tuoj pat priėmė nutarimą ir pavedė Ekonominę komisiją išnagrinėti Lietuvos piniginių vieneto įstatymo projektą. Svarbiausia buvo nustatyti piniginių vieneto aukso vertę ir jo pavadinimą. Pirmąjį klausimą pavyko išspręsti labai greitai. Nustatyta, kad piniginis vienetas turės 0,150462 gramų gryno aukso, kas atitiko dešimtadaliui Amerikos dolerio.

Prieš įvedant lietuvišką valiutą, Lietuvoje kursavusių ostmarkų buvo vadinamos auksiniais, o mesinis Amerikos lietuvių pinigai – skatikais. Tie žodiniai pavadinimai savime prigijo ir išsilaikė iki buvo įvesta lietuviška valiuta. Dėl naujų pavadinimų ir kilo ilgos diskusijos, nes kai kurie vyriausybės nariai nenorėjo priimti naujų pavadinimų ir stengėsi palikti senuosius. Naujos valiutos piniginių vieneto pavadinimus sugalvojo St. Seimo atstovas Ekonominės komisijos prezidento sekretorius Vaclovas Vaidotas. Štai jo atsiminimų ištrauka:

"...Svarstant piniginių vieneto įstatymo projektą, visi siūlomai piniginių vieneto pavadinimai man nepatiko dėl jų ilgumo ir dėl to, kad jie visi svetimausui būtų sunkiai ištariami. Norėdamas sugalvoti naują, lengvesnį ištarti pinigų pavadinimą, aš paėmiau pagrindan mūsų krašto pavadinimą kitataučių kalbose ir pastebėjau, kad pirmos trys raidės visose kalbose prasideda vienodai "Lit", išskyrus lietuvių kalboje, kur trečia raidė yra E. Prie pirmųjų trijų raidžių pridėjau galūnę "as" ir gavau Litąs."

"Išdėsčiau visus savo įrodymus, kad toks pinigų vardas ir lietuvių ir kitataučių bus lengvas ištarti ir populiarus mūsų Tėvynei, tada mažai kur žinomą, vardą, vis dėl to balsuojant ekon. k-joje mano pasiūlymas nepraejo, žymia daugumą gavo "auksinas", refer, Akmenskio remiamas."

Smulkųjį vienetą Akmenskis siūlė pavadinti skatiku, o V. Vaidotas jam parinko cento vardą. Štai jo išvados:

"... Savo siūlymą aš remiau tuo, kad Lito vertė yra išvesta iš JAV dolerio, kur taip pat yra centas, ir kad šis vardas bus arti mesinis Amerikos lietuviams, kurie tada nemažai

dolerių prisiūdavo savo giminėms į Lietuvą. Skatikai man nepatiko, kaip lenkiško "grosz" vertimas".

Ekonominėje komisijoje, balsuojant antruoju skaitymu, V. Vaidoto projektas gavo daugumą balsų, ir po to naujuosius pavadinimus jau priėmė St. Seimas.

St. Seimo pirmininkas, einas Respublikos Prezidento pareigas A. Stulginskis, piniginių vieneto įstatymą pasirašė 1922 m. rugpjūčio 16 d. Naujieji pinigai apyvartoje pasirodė spalio 1 d.

1925 m. kovo mėn. apyvartoje pasirodė pagal J. Zikaro paruoštą modelį Anglijoje pagamintos vario – aliuminio 1, 5, 10, 20 ir 50 centų monetos. 1936 m. monetos jau pradėjo gaminti Lietuvoje. Pinigų kalykla buvo įrengta Kaune, "Spindulio" bendrovės namų pusrūsyje, Miškokg-vės Nr. 11. Buvo pastatytos dvi automatinės mašinos, kurių viena kaldino bronzines, o kita sidabrines monetas. Vario bronzos monetų lydinys buvo sudarytas iš trijų metalų: 95 % vario, 4 % cino ir 1 % cinko. Sidabro monetos; vieno lito – 0,500, penkičio ir abiejų dešimtičių – 0.750, ligatūrą sudarė varis. / J. K. Karys, "Draugas" 1966 m. gruodžio 24 m. /

1922 m., įvedus savąją valiutą, visos markės savime išnyko iš apyvartos, ir litas užėmė poziciją, kaip savo krašto oficiali valiuta. Tai buvo tvirtas ir pastovus pinigai, ir jis toks išsilaikė iki pirmosios bolševikų okupacijos. Tik bolševikai jį nuvertino ir pagaliau išėmė iš apyvartos. Jie išardė pinigų kalyklą, mūsų monetas išvežė į "turtinę" Rusiją ir sulydino. Apyvartoje liko tik beveik visi rusiški rubliai.

AR MES DAR KRIKŠČIONYS?

Tokia antraštė "Daily Telegraph" įsidėjo vėdamąjį. Jame rašoma, kad pagal anglikonų tradiciją Velykų metu visi tikintieji priima komunią. Turimomis žiniomis prie komunijos ejo 1,814,000 anglikonų bažnyčios narių. Tas sudaro tik 4 procentus nuo bendrojo gyventojų skaičiaus.

St. Seimo pirmininkas, einas Respublikos Prezidento pareigas A. Stulginskis, piniginių vieneto įstatymą pasirašė 1922 m. rugpjūčio 16 d. Naujieji pinigai apyvartoje pasirodė spalio 1 d.

1925 m. kovo mėn. apyvartoje pasirodė pagal J. Zikaro paruoštą modelį Anglijoje pagamintos vario – aliuminio 1, 5, 10, 20 ir 50 centų monetos. 1936 m. monetos jau pradėjo gaminti Lietuvoje. Pinigų kalykla buvo įrengta Kaune, "Spindulio" bendrovės namų pusrūsyje, Miškokg-vės Nr. 11. Buvo pastatytos dvi automatinės mašinos, kurių viena kaldino bronzines, o kita sidabrines monetas. Vario bronzos monetų lydinys buvo sudarytas iš trijų metalų: 95 % vario, 4 % cino ir 1 % cinko. Sidabro monetos; vieno lito – 0,500, penkičio ir abiejų dešimtičių – 0.750, ligatūrą sudarė varis. / J. K. Karys, "Draugas" 1966 m. gruodžio 24 m. /

1922 m., įvedus savąją valiutą, visos markės savime išnyko iš apyvartos, ir litas užėmė poziciją, kaip savo krašto oficiali valiuta. Tai buvo tvirtas ir pastovus pinigai, ir jis toks išsilaikė iki pirmosios bolševikų okupacijos. Tik bolševikai jį nuvertino ir pagaliau išėmė iš apyvartos. Jie išardė pinigų kalyklą, mūsų monetas išvežė į "turtinę" Rusiją ir sulydino. Apyvartoje liko tik beveik visi rusiški rubliai.

AR MES DAR KRIKŠČIONYS?

Tokia antraštė "Daily Telegraph" įsidėjo vėdamąjį. Jame rašoma, kad pagal anglikonų tradiciją Velykų metu visi tikintieji priima komunią. Turimomis žiniomis prie komunijos ejo 1,814,000 anglikonų bažnyčios narių. Tas sudaro tik 4 procentus nuo bendrojo gyventojų skaičiaus.

AUSTRALIJOS PIRŠLYBOS...

(Atkelta iš 11 psl.)

Viskas taip supainiota slekiant tik vieno-neleisti, kad šeimaskurtų artimi giminačiai, nes tada gali išsigimti gentis.

Jauniui nuotaką išrinkdavo arba seniai, arba suaugę, jau vedę vyrai. Pavyzdžiui, loriti gentyje šį nutarimą paskelbdavo visų genties narių akiuvaždoje. Prie jaunikio, kuriam galėjo būti ir penkeri, ir dešimt, ir penkiolika metų, prieidavo nuotakos motina ir pareiškėdavo.

- Ak, negreita tu parsivesi ją kaip žmoną! Tik tai tuomet, kai vyrai tau įsakys. O iki to laiko ne negalvok apie ją!

O jaunikio giminačiai pridurdavo:

- Mes duodame tau šią merginą, tik tai šią vieną. Kai ji užaugs ir kai visi vyrai tau ją atiduos, tuomet tu galėsi ją pasiimti. O iki to laiko ir negalvok apie ją!

Ir čia pat suaugę vyrai nedviprasmiškai grasindavo jauniui sunkiomis lazdomis...

Kai kuriose Australijos pietryčių gentyse kuri nors jaunikio giminitė būtinai turėdavo ištekti už kurio nors nuotakos giminačio.

Kitur, pavyzdžiui, aranda gentyje, žentas visą gyvenimą (ir iki vedybų, ir po jų) turėjo atiduoti uošviui dalį laimikio, o be to, visus savo nukirptus plaukus (aborigenų gyvenime plaukai yra labai vertinga medžiaga gaminant krepšelius, apyrankes ir įvairius reikalingus daiktus).

Tiesa, mellė ne visada pakludavo griežtomis taisyklėmis. Kartais išimylėliai tiek išsidrasindavo, kad pabėgdavo nuo visų. Tačiau gentis juos galų gale surasdavo ir labai žiauriai nubausdavo. Bausmė būdavo viena – mirtis. Kartais išimylėjęs vaikiną pagrobėdavo tą, kuri pavergė jo širdį, jis neklausdavo net, ar jisutinka. Pasekmės paprastai būdavo tokios pat.

Dievo Karalystės

Žinios

SKELBIMAS

(Tiesios)

Atsteigtosios Žmonijos Gyvenimo Vieta – Žemė

Bet kaipurių mintyse gali atsirasti klausimas, Ar užteks ant žemės vietos visiems gyviesiems ir prikeltiesiems milijonams žmonių, kurie gyvena ir mirė bėgyje šesiu tūkstančių metų? Taip, mieli prieteliai. Pradinis Dievo tikslas buvo pripildyti žemę sveikais, linksmais ir laimingais sutvėrimais, panašiais į Dievo veidą, vadinasi, turinčiais Dievui panašų jausmą, tokių kaip: meilę, teisybę, išmintį, pasigalėjimą, duosumą, geradarystę, ir t. p. Pasaulio žemlapiai parodo, kad ant žemės yra dar daug tuščių ir neapgyventų vietų, tyrų, lieknų, balų ir išdžiuvusių vietų.

Šventasis Raštas parodo, kad Kristaus karaliavimo metu, Tūkstantmetinėje Teismo Dienoje, žemė bus gerinama, tobulinama ir prirengiama žmogui gyventi, nes iš jos bus atimtas pradinis prakeikimas. Pasiklausykite ką sako apie tai Dievo pranašas Izaijas, trisdešimts penktame savo pranašystės skyriuje: "Apleista ir nepereinama šalis linksminsis, tyruma džiaugsis ir žydės kaip rožė." "Aš duosiu tyrumoje kėdrų, akacijų, myrtų ir alyvmedžių, kad visi kartu matytų ir suprastų, jog tai padarė Viešpats."

Dar kitoje vietoje tas pats pranašas sako, kad visa žemė bus pripildyta Dievo garbės pažinimo, lygiai kaip vanduo dengia jūros dugną. Tuomet įvyks kaip pranašo pasakyta: "Viešpaties atpirtieji (gyvieji ir atgavintieji mirusieji) sugrįš ir ateis Sioną (į Viešpaties Kalną, aiškiau pasakius, į Kristaus Karalystę) su gyriaus giesme: amžina linksmybė apvanikuos jų galvą. Jie gaus džiaugsmo ir linksmybės, o skausmas ir vaitojimas bėgs šalin." — Izaijo 35:10.

(Bus daugiau)

Kas domisi apie Tiesą, reikalaukite spaudos veltui šiuo adresu:

Lithuanian Bible Students,
212 E. 3rd Street,
Spring Valley, Ill. 61362

mė būdavo viena – mirtis. Kartais išimylėjęs vaikiną pagrobėdavo tą, kuri pavergė jo širdį, jis neklausdavo net, ar jisutinka. Pasekmės paprastai būdavo tokios pat.

KELEIVIS

NEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAM NUMERYJE YRA SENIAI PAGARŠĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERASČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIU PATARIMŲ SKYRIU.

Metinė prenumerata tik \$ 7.00

1973 m. kalendorius – \$ 1.50.

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

LIETUVOS BANKNOTAS 1000 LITU.

(Iš praeito numerio)

Kaipbolševikiškoje santvarkoje nėra aiškių įstatymų ir taisyklių kas ir kaip gali išvažiuoti į užsienį, taip lygiai nėra įstatymų kas ir kaip gali ką paveldėti iš užsienio-viskas priklauso nuo okupantų pastatytų biurokratų malionės.

Normaliuose tarpvalstybiniuose santykiuose savo šalies piliečių interesų apsaugojimui kitose valstybėse rūpinasi paskirti ir pripažinti konsulai, kurie be specialių pavedimų ar įgaliojimų gali reikšti pretenzijas ir imtis reikalingų žygių savo valstybės piliečiui priklausomą palikimą ar bet koki turtą apsaugoti. Pavyzdžiui, prieš Lietuvos okupaciją mirus kokiui nors asmeniui Amerikoje, kurio artimiausi šeimos nariai gyveno Lietuvoje, Lietuvos konsulai tuojau pat imdavo iš žygių turtą apsaugoti, nežiūrint, kad jie neturėdavo pavedimo iš įpėdinių Lietuvoje. Panašiai ir šiandien elgiasi ir visų kitų kraštų konsulai saugodami savo atstovaujamų šalių piliečių interesus.

Susisieję su įpėdiniais Lietuvos konsulai gaudavo reikalingus giminystės įrodymo dokumentus (gimimo, vedybų ir mirimo metrikas bei įgaliojimus), išgaudavo palikimus ir pervesdavo įpėdiniais. Bet jei įpėdiniai gavę pranešimą nutardavo, kad jie nenori naudotis Lietuvos konsulo patarnavimu, tai jie buvo laisvi įgalioti bet koki amerikietį advokatą ar šiaip sau giminaitį, rūpintis jiems priklausomo palikimo išgavimu. Vyresnieji dar atsimena bostoniškį advokatą Bagočių, kuris toje srityje daug kam pagelbėdavo. Chicagoje ir kituose miestuose panašiai darydavo kiti advokatai.

Vergu, imperijos Lietuvai užmestose sovietinėje santvarkoje atskirų piliečių interesų saugojimu rūpintis netenka, nes būdami valstybės nuosavybe savo privačių interesų kaip ir neturi. Tiesa, "Pagrindiniai Sovietų Civilinės Teisės Principai ir Procedūra" numato pilie-

čiams labai ribotą nuosavybę. Kiek toji nuosavybė ribota, nusako kad ir to rinkinio 25 paragrafas, kuris nustato, kad piliečio nuosavybė negali būti vartojama gauti neuždirbtoms pajamoms. Vadinas, jeigu iš užsienio palikimą pilietis nusipirktų namą ir jį išnuomotų, tai gautoji nuoma būtų užskaityta kaip "neuždirbta pajama"-tai yra nelegali. Be to, to paties "įstatymo" 19 paragrafas draudžia būt savininku daugiau negu vieno namo. Antrą namą iš užsienyje gauto palikimo nusipirkęs pilietis bematant atsidurtų teisme, namas iš jo būtų atimtas, o jis pats uždarytas į kalėjimą, už naudojimąsi "neuždirbtomis pajamomis". Tai kas belieka iš užsienio palikimą gavusiam daryti? Jei palikimas nedidelis, tai gavęs nuo valdžios likusią palikimo dalį gali bandyti ją išleisti nusipirkdamas namuką gyvenimui ir automobilį. Bet jei tuos dalykus jis jau turi, tai iš užsienio gautas palikimas gali jam pridaryti nemalonumų iki pakliuvimo į kalėjimą.

To akivaizdoje nereikia stebėtis, jei vienas kitas gauna laiškus iš Lietuvos, kad jie ten jokio palikimo nenori. Pasitaiko, kad Amerikoje gyvenantieji tokio nenori nesuprasdami prašo atsiųsti raštą, kad nuo savo dalies atsisako ir viską paveda tam ir kitam giminaičiui Amerikoje. Norėdamas tokį atsisakymą legalizuoti" palikimo nenorintis" atsiduria Maskvos Injurkolegijos agentūroje Vilniuje, kur jam aiškiai pasakoma, kad atsisakymo padaryti negalima ir kad jis turi pasirašyti įgaliojimus Injurkolegijos advokatams Amerikoje. Jeigu žmogelis bando spirtis nuo pasirašymo, tai jam nedviprasmiškai pasakoma: "Tamsta gali palikimo nenorėti, bet Sovietų Sąjungai reikalinga užsienio valiuta, reikalingi Amerikos doleriai..." Pasekmės aiškios-pasirašomas įgaliojimas, o Amerikoje prie palikimo prisistato vadinamosios Sovietų Sąjungos interesus atstovaujančios firmos advokatai. Tuo tar-

Nors ši straipsnį pasirašė tik "Kor." bet jo autorius yra artimai susipažinęs su šiuo reikalu. Tod jo nuomonės vertos ypatingo dėmesio

putarpe giminių prasideda apsikeitimas priekaištaujančiais laiškais: "Žadėjai nuo savo dalies atsisakyti mano labui, o dabar reikalauji per advokatus, ar tai gražu?..." Amerikoje gyvenančiam nesuprantama, kad jo giminaitis Lietuvoje buvo priverstas pasirašyti įgaliojimą ir kitokio pasirinkimo jis neturėjo.

Sovietinis mentalitetas yra visiškai panašus į senovės laikų vergų savininkų. Vergų savininkas skaitė, kad jam priklauso netik pats vergas, bet ir visa tai ką vergas turi. Be pono leidimo vergas negalėjo nieko perleisti ar dovanoti kito pono vergui, nežiūrint kiek jis mažai koteturėjo. Lygiai taip pat šiandien elgiasi sovietinė vergų imperija. Jeigu jos vergui kas nors priklausė iš užsienio, tai jis neturiteisės nuo to atsisakyti. Na o jei laisvėje esantis vergo giminaitis ar draugas nori jam ką padovanoti, tai tokios pat vertės dovaną turi gauti ir vergo ponas-sovietinė imperija. Plėšikiški sovietinės imperijos muitai už į ten ir okupuotos kraštus siunčiamas dovanas yra pasėka tokio mentaliteto-duodi dovaną vergui, duok tokios pat vertės dovaną ir jo ponui, o kitaip vergas dovanos negaus. Nė viena kita civilizuota šalis muitų neima už jos piliečiams mažas dovanas.

Aukščiau minėtoji Maskvos Injurkolegijos subagentūra Vilniuje pirmoje eilėje interesuota dolerių gaudymu sovietinės Rusijos išdui, bet ne pavergtos Lietuvos gyventojų interesais. Daugelis Amerikoje gyvenančių patarnauja Maskvos Injurkolegijai kai atsiradus palikimui parašo įpėdiniais Lietuvoje prašydami atsiųsti įgaliojimus, metrikų ištraukas ar kitokius dokumentus. Kai tik pretendentas į palikimą užsienyje kreipiasi į advokatą ar notarą įgaliojimo reikalu,

arba paprašo metrikų iš metrikacijos istaigos, tai jis smulkiausiai iškvočiamas apie Amerikoje mirusį giminaitį ir jo palikimą. Kvotos duomenys nusiunčiami Injurkolegijos agentūrai Vilniuje, kuri surašo įgaliojimą rusų ir anglų kalboje ir atsiunčia pretendentui pasirašyti. Toliau jau viskas eina įprastą tvarką-įgaliojimas nusiunčiamas Injurkolegijai Maskvoje, o toji jį atsiunčia į New Yorką Sovietų Sąjungos interesus atstovaujančiai advokatų firmai. Lietuvos okupantai greitai draudžia siųsti į užsienį įgaliojimus, metrikų ištraukas ir bet kokius dokumentus. Tad prašymas iš Lietuvoje gyvenančių paveldėtojų atsiųsti įgaliojimus ar metrikų ištraukas padeda Lietuvos okupantams surinkti informacijas apie atsiradusį palikimą.

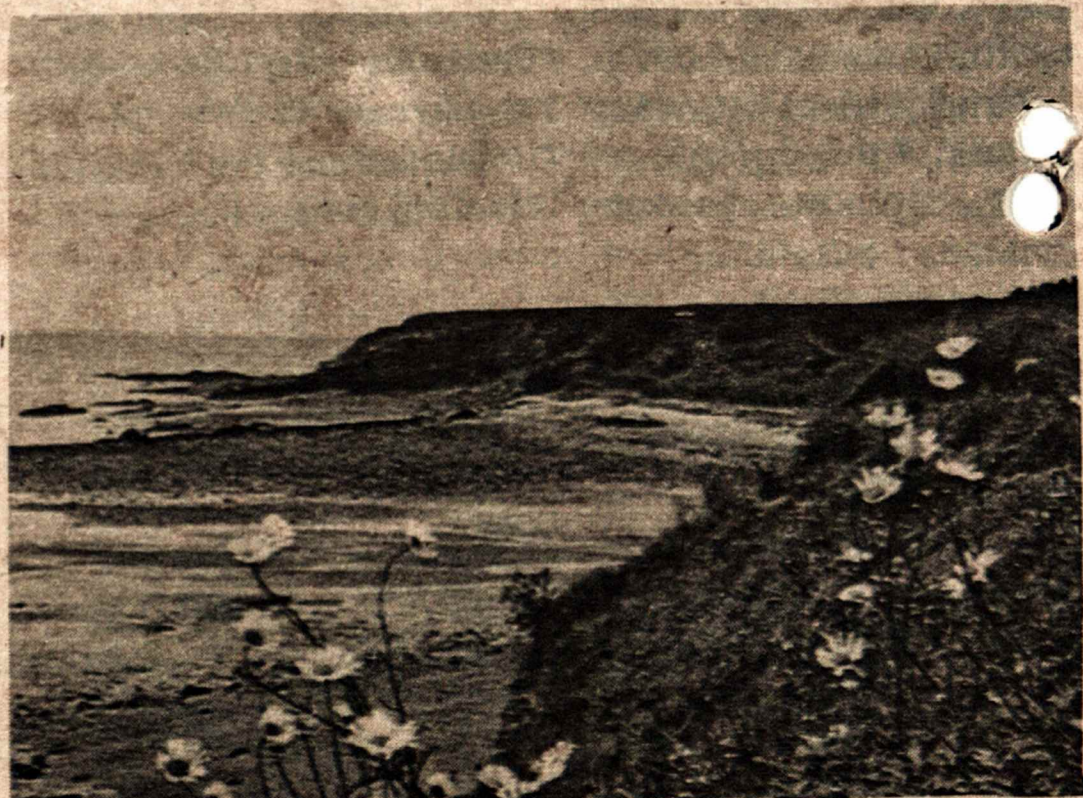
Apsigynimas nuo įgaliojimus turinčių Injurkolegijos advokatų Amerikoje darosi vis sunkesnis. Pradžioje okupacijos Lietuvos konsulų argumentai, kad įgaliojimai išgauti prievartos keliu (under duress) Amerikos teismų buvo priimami dėmesin ir sovietų interesus atstovaujančių advokatų pretenzijos atmetamos. Pastaraisiais metais vis daugiau teismų iš Lietuvos išgautus įgaliojimus pripažįsta teisėtus lyg tai jie būtų išduoti laisva valia. Suprantama, kad nemaža įgaliojimų išduodama ir "laisva valia", nes Lietuvos gyventojui kitokio pasirinkimo nėra. Apsaugojimui Lietuvoje gyvenančių įpėdinių interesų

vien konsulų pastangų nebepakanka. Savo turto apsaugojimu turi pasirūpinti patys tautiečiai gerai paruoštais testamentais. Testamentas turi būti taip surašytas, kad okupantų interesus atstovaujantys advokatai negalėtų prie palikimų prikišti savo pirštų.

Surašant testamentą vietoje liūto porcijos okupantams tenka pagalvoti apie paramą lietuvių politinėms ir kultūrinėms organizacijoms bei religinėms institucijoms. Tą porciją, kurią normaliai užgrobtų okupantas, paskirstykite tarpe lietuvių patrijotinių organizacijų neužmiršdami ir sunkiai besiverčiančių mūsų laikraščių.

Palikimų apsaugojimo problema nėra lengva ir paprasta. Retas kuris amerikietis advokatas orientuojasi okupuotos Lietuvos padėtyje, todėl automatiškai perša surašyti paprastą testamentą išvardinant visus įpėdinius Lietuvoje po kiek kam užrašoma, tai ir viskas. Taip surašytas testamentas yra kaip nulieta Injurkolegijos įgaliotiems advokatams Amerikoje užgrobti palikimą. Tad vietoje tiesioginio užrašymo Lietuvoje gyvenantiems skiriamos dalys turi būti pavestos patikėtiniais (trustees). Patikėtiniais geriausia pasirinkti lietuvių institucijas, organizacijas, gimines ir patikimus draugus. Testamentų reikalu geriausia tartis su padėtyje nusimanančiais advokatais ir nepriklausomomis Lietuvos konsulais.

Kor.

Tolimosios šiaurės pavasario grožis.

PILKĖJANTI EŽERAI
Varėnos melioracijos įstaiga ėmė valyti pelkėjantį ežerą. Praėjusiais metais iš Druskonio ežero žemsiurbė pašalino 38,5 tūkst. kubinių metrų nuosėdų kurių sluoksnis ežere siekia 14 metrų. Ekskavatoriais iškasta 38,1 tūkst. kubinių metrų grunto.

Daromi projektai dar trims Varėnos rajono ežerams valyti. Varėniškių patyrimą numatoma netrukus panaudoti, valant Kuršių marių Kniaupos įlanką ir Rėkyvos ežerą Šiaulių rajone.

ATEISTAMS

PASKAITOS KAUNE

Balandžio 20 d. "Tiesos" laidoje rašoma, kad šiomis dienomis "Kauno Tiesos" redakcijoje įvykęs ateistinėmis temomis rašančių rajonų žurnalistų grupės pasitarimas. Tame pasitarime dalyvavęs ir Religijos reikalų tarybos prie Sovietų Sąjungos Ministrų Tarybos Igaliojantis Lietuvis P. Raslanas. Jis padaręs ir savo praneši-

mą susirinkusiems žurnalistams. Ši žinia duoda pagrindą spręsti, kad Raslanas pakeitė tose pareigose buvusį Justą Rugienį. Mažąjoje Tarybinėje Enciklopedijoje apie naują igaliotinį yra tokių žinių: Petras Raslanas gimė 1914 m. kovo 25 d. Rygoje. 1928-1931 m. Rokiškyje buvokalvis. Įsijungęs į komjaunimą ir visą laiką jame veikė 1933 m. būvęs nuteistas 5 metus kalėti už komunistinę veiklą. Rašinėjęs komunistinėje spaudoje. 1960 m. baigęs Vilniaus Universiteto teisių fakultetą.

(E)

LIETUVIŲ DIENOS mėnesinis lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimo žurnalas lietuvių ir anglų kalbomis. 1973 m. balandžio nr. Redaguoja redakcinė kolegija: D. Mackialienė, Pr. Gasparonis ir V. Prižgintas. Anglų k. red. A. Milukas. Atsk. nr. kaina 90 ct., metinė prenumerata \$9. Adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029.

Mus jau pasiekė naujas Lietuvių Dienų žurnalo numeris.

Jame atžymima dr. kun. Juozo Prunskio veikla.

Iš Liudo Dovydeno rengiamo rinkinio spausdinama apysaka "Meno viršūnė".

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

EDMONTON, Alberta, gegužės mėn. 12 d. šeštadienio vakare Edmontono "Lietuvių Namuose" įvyko motinos dienos minėjimas. Oras pasitaikė gražus, tik kiek vėsokas. Apie 20 val. salėje prisirinko nemaža lietuviško senimo ir jaunimo, nuo senelių žilučių ligi jaunuolių mažučių. P. Gudjurgio pastangomis devynios lietuviškos buvo paruoštos atlikti programą. Susirinkimą atidarius Lidiya Gudjurgytė sveikino motinas lietuvių ir anglų kalba, išskeldama motinos nuopelnus Lietuvos gyvenime. Ji kalbėjo jautriai. Po Lidiyos Gudjurgytės kalbos - sveikinimo, devynios lietuviškos pasipuošusios tautiniai rūbais planu pritariant padai-

PHARMACIE
Gagnon
ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE **366-9742**

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

navo keletą lietuviškų dainelių. Dainai nutilus tos pačios mergelės pašoko: "Rugučlus" ir "Kalveli". Programą atliko šios lietuviškos: Dona Popikaitytė, Birutė Kasperavičiūtė, Lidiya Gudjurgytė, Rūta Gudjurgytė, Daina Gudjurgytė, Lina Morris/Pilpavičiūtė, Rita Pilpavičiūtė, Irena Balutytė ir Vida Žiolpytė. Šiame minėjime buvo ir svečių: p. Karpavičius su žmona iš Kalgario ir vieną šauni viešnia iš Vankuverio. Šia proga didelis Ačiū! pro-

Dantų gydytoja
DR. A. O. JAUGELIENĖ
1410 Guy St., 1 a. 11 - 12 k.
Tel: 932-6662; namų 737-9681

gramos atlikėjoms ir P. Gudjurgiui už jo įdėtą darbą ir rūpestį. Programai pasibaigus įvyko šokiai ir valšės kurias paruošė Edmontonietės lietuviškos moterys. Senai nesimačiusiems buvo proga išsikalbėti, o apie vidurnaktį išsiskirstyti.
Stasys Misiulis

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
IR KITOS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Iaurinaitis
1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

CFMB LIETUVIŠKA RADIOJO
PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Baltic Woodwork Co.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti
įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

BELLAZZI-LAMY INC.
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.
Masonite, statybinis popieris, cementas,
B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body
611 LAFLEUR AVE., LASALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 678-3660

Dr. V. Giriunienė
Dantų gydytoja
5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL
TEL. 255-3535

Dr. J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-4024
Suite 215, Montreal 109, Que.

P A D Ė K A

Man pilnai pasveikus, norisi padėkoti visiems mano draugams ir prieteliams. Pirmiausiai dėkoju V. R. Petrauskams, S. Brazienei už man suteiktą pirmą pagalbą susižeidimo vietoje, p. A. Šukaičiui už vežiojimą į ligoninę ir pas Doktorą, p. S. Šukaičienei už mano svečių priėmimus ir vaišinius, p. p. Keturkams iš Montrealio už dovanas ir Pranui manęs aplankymą, p. O. Savickienei už raštu linkėjimus kuo greičiau pasveikti. Esu labai dėkingas doktorui Gailiui už labai sąžiningą prižiūrėjimą ir gydymą mano sulaužytų kaulų. Bendrai ir neišminėtiems, visiems lankiusiems mane, tariau lietuvišką ačiū.

M. Juodis
Hamilton, Ont.

P A D Ė K A

Gerbiamos ir Gerbiamieji, tariau jums nuoširdžiausią ačiū, kurie mane lankėte ligoninėje. Visų pirmiausia Mr. Marcel Jonis, kuris vidurnaktyje, man staigiai susirgus, nuvežė į ligoninę. Nuoširdžiai mane lankiusiems: B. Džiaugienei ir jos dukterei - J. ir V. Gurkliams, M. Laurinaitienei su duktere ir visiems kitiems. Lieku jums dėkingas ant visados.

Peter Jokubka
Lefleche, P. Q.

BIRŽELIO TREMIMŲ PAMINĖJIMAS

1941 m. birželio mėnesio išvežimų paminėjimas, ruošiamas Baltų Federacijos įvyks ketvirtadienį, birželio mėn. 14 d. tokia tvarka: 7 v.v. prie Dominion Square paminklo bus padėtas vainikas, o 8 v.v. Westmount High School salėje, 4350 St. Catherine St. W. įvyks minėjimas-koncertas. Pagrindiniu šio minėjimo kalbėtoju bus Loyola College rektorius tėv. Patrick Malone S.J. Koncertinėje dalyje pasirodys Aušros Vartų choro oktetas diriguojamas p. M. Roch ir vedamas sol. A. Keblio, latvių kanklininkų grupė ir estų jaunimo choras.

Sekmadienį, birželio 10 d. per CKVL-F.M. (96.9) stotį nuo 3:30 iki 4:00 val. p.p. bus transliuojama šioms įvykiams priminti pritaikyta programa.

Visi montrealiečiai yra prašomi įsidėmėti čia suminėtas datas ir gausiai dalyvauti tiek prie Dominion Square paminklo, tiek Westmount High School salėje įvykstančiame minėjime-koncerte.

KLB Montrealio Apylinkės Valdyba.

DR. JONAS GENYS "METŲ ŽMOGUS"

Amerikos tautų respublikonų tarybos konvencija dr. Joną Genį išrinko šių metų iškiliausiu žmogumi ir jam įteikė Eisenhowerio garbės pažymėjimą.

• 20 dol. iš F. Kardelienės gauta NL auka Leono Bakūno iš Pembroke, Ont. redaktoriaus Jono Karde-lio šviesiam atminimui. Nuoširdus ačiū. NL.

• Izabelė Ambrasienė buvo išvykusi į Europą.

• Sof. ir Ant. Vilimai su šeima buvo išvykę į Chicago, brolio Jono laidotuves.

• Marija Sinklenė su šeima iš Thornhill, Ont. iškėsi pas tėvus Z. ir Ip. Tauterius, LaSalle.

• M. Kirkus susirgęs, guli LaSalle ligoninėje ir Jurkštienė serga ir guli Reddy Memorial ligoninėje, dr. A. Popieraičio priežiūroje.

• LIETUVIŲ Prekybos Rūmų Balius, minint 40 metų sukaktį, stipendijų (Scholarships) įteikimas ir buvusių pirmininkų pagerbimas įvyko šeštadienio, gegužės 19 d. Ridge Country Club.

• CHARLES ZERR, LB veikėjos Aušros Mačiulaitytės-Zerr vyras, šiomis dienomis prezidento Niksono buvo paskirtas į Prekybos ministerijos (Dept. of Commerce) žinioje veikiančią Federal Information Processing Standards komisiją. C. Zerr yra Trilogy kompiuterių kompanijos viceprezidentas.

• DALIA BOBELIENĖ, siųsdama 100 dol. čekį Operai, laiške pastebėdama, kad padės subalansuoti "Carmen" operos pastaty-

mo išlaidas. Dėja, šiemet operos pastatymas su nuostoliais, nes dėl visai nenumatytų priežasčių, išlaidų yra daugiau, negu pajamų.

• VICTORIA DAY ilgas savaitgalis nebuvo visai geras kanadiečiams, nes 112 asmenų tuo metu neteko savo gyvybės. Įvairios priežastys nunešė šių asmenų gyvybes. Bet daugiausia žuvo bevažiudami automobiliais. Tokių aukų šiemet buvo mažiausia 75. Quebeco provincijoje žuvo 29 asmenys ir gidaugiausia kelio nelaimėse.

• JONAS GRIGALIŪNAS Cleveland, Ohio, žinomas mūsų filatelistas, yra į Europą išvykęs. Gegužės 11-20 dienomis jis su savo rinkiniais dalyvauja pasaulinėje pašto ženklų parodoje Muenchene, kurią globoja Vak. Vokietijos prezidentas Heinemannas. Parodos aukščiausios klasės pašto ženklų skyriuje jis išstatė Lietuvos oro pašto ženklų retenybes. J. Grigaliūnas turi, berods, didžiausią Lietuvos specializuotų pašto ženklų rinkinį.

MIRTYS

Hamiltoniečius nuolat persekioja negailestinga mirtis. Paskutinėmis geg. 5 dienos tragiškomis mirties aukomis buvo po 21 metus amž. turį jaunuolią-studentą J. Steigvilą (ankš. buvęs hamiltonietis) ir J. Elvikį sutikę mirtį ežere

arčiau Kitchener miesto. Steigvilą palaidotas iš savo namų-J. Elvikis iš Hamiltono liet. kapinėse Port Credit miest., dalyvaujant skaitlingai liet. visuomenei ir ypač jaunimui.

Zp.

• Amerikos Lietuvių Taryba, per VLIKo ir ALTOs atstovų pasitarimą, gegužės 5 d., Chicagoje, turėjo progos VLIKui įteikti \$8,000 čekį VLIKo reikams.

LIETUVIŲ DĖMESIUI

Highland Auto Body savininkai - V. Sušinskas ir J. Zavyas LaSallėje, praplėtė savo biznį perimdami šalia veikiančią gazolino pardavimo stotį. Tad nuo dabar stabtelkite ne tik mašinos sutalsymui, bet ir gazolino ir tepalų papildymui. Žiūrėkite į jų ilgametį skelbimą 15 psl.

NL rėmėjai:

NL rėmėjo prenumeratą 12 dolerių apsimokėjo šie laikraščio skaitytojai: I. Ciplijauskas iš Toronto, Jz. Jocas iš Delhi, Ont., E. Kronienė iš Hamiltono, ir M. L. Gudai iš Montrealio; aukotojai: dr. J. Kaškelis, J. Dilys ir Sudburio Medžiotojų-Žvejotojų klubas "Geležinis Vilkas" po 10 dol.; I. Urbonaitė, P. Vičiulis, V. Pyragius, B. Saulėnas, S. Jokubaitis, A. Ulbavičius, J. Karaka, dr. V. Šnieckus po 2, 50 dol.; Vyt. Mazulaitis 2 dol. ir V. Barauskas 1, 25 dol.

Rėmėjams ir aukotojams nuoširdus ačiū. NL.

Kaimynui, geram bičiuliui, jaunavedžiui - laikraštis geriausia dovana

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

LEONAS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuvis atstovas)

Pontiac ★ Buick ★ Aste	
NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ:	
70 AMBASSADOR	\$1995
71 PONTIAC	\$2,650
69 FALCON	\$1,295
71 SUNBEAM	\$1,475
69 FORD LTD	\$1,995
70 HORNET	\$1,295

PASIKALBĖKITE SU
Managerius
LEO GURECKAS

mw montreal west automobile
11 WESTMINSTER SOUTH 489-5391
(At the end of Sherbrooke Street West)

PAGALBA NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI

Pakalbinkit užsisakyti NL- artimuosius, arba, pagaliau, padėk anokit geram bičiuliui nors pusmetinę NL prenutą.

Pinigus siųskit su šiuo kuponu:

Vardas pavardė

Adresas: / gatvė ir Nr.

City

Valst. - prov.

Pinigus siunčia: / pavardė ir adresas:

Žemiausios kainos! MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas	5.5%	DUODA PASKOLAS:	
Taupomasis s-tas	6.0%	Asmenines	8.5%
Term. ind. 1 metams	6.5%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 2 metams	7.0%	Cekiu kredito	9.0%
Term. ind. 3 metams	7.5%	Investacines	nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 da iki \$2,000 už taup. s-tos sumas už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda. Kreiptis: Gil Constantini C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263, Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.